

POLONISTYCZNO-FILOZOFICZNE STUDIA NAUCZYCIELSKIE

Studia pierwszego stopnia

Efekty uczenia się i treści programowe zajęć:

Nazwa zajęć: Antropoetyka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Stanowisko człowieka w świecie
- Problematyczność i inne stałe antropologiczno-egzystencjalne
- Emocje egzystencjalne w zdrowiu, chorobie, stanach zwyczajnych i nadzwyczajnych
- Egzystencja ucieleśniona (organizm, ciało, Körper/Leib, obraz i schemat ciała)
- Disability studies i ich przydatność dla przyszłego badacza i nauczyciela
- Plastyczność i auto-technopoiesis
- Religia i filozofia na temat duchowego wymiaru ludzkiej egzystencji
- Religia, gnoza i etyka jako manifestacje transcendentnych tęsknot człowieka
- Literatura jako odkrywanie i kreowanie rzeczywistości duchowej
- Duchowe potencje sztucznej inteligencji
- Antropologia i etyka: związek między 'czym/kim jest człowiek' i 'co powinienem czynić'
- Przydatność wiedzy, umiejętności i kompetencji wyniesionych z zajęć w planowanych działaniach badawczych, zawodowych, a także samorozwoju

Treści programowe dla zajęć:

- Zna i rozumie problem pozycji człowieka w świecie
- Zna i rozumie problematyczność człowieka i 'stałe' antropologiczne oraz egzystencjalne (antropologia egzystencjalna)
- Zna i rozumie koncepcje egzystencji ucieleśnionej (w tym: organizmu, ciała, a także obrazu i schematu ciała)
- Odróżnia i rozumie emocje egzystencjalne
- Potrafi zastosować wiedzę o niepełnosprawności (disability studies) w działalności badawczej i zawodowej jako przyszły nauczyciel
- Zna i rozumie pojęcie plastyczności i auto-technopoiesis
- Rozumie duchowy wymiar egzystencji
- Zna i rozróżnia sposoby manifestacji transcendentnych tęsknot człowieka
- Zna przykładowe kreacje rzeczywistości duchowej w literaturze i sztuce
- Zna wyzwania, jakie stawiają przed duchowością technika i sztuczna inteligencja
- Potrafi powiązać Kantowskie pytania 'czym/kim jest człowiek' i 'co powinienem czynić' (antropologię, egzystencjalizm, etykę)
- Potrafi uwzględnić wiedzę i umiejętności i kompetencje wyniesione z zajęć w planowanych działaniach badawczych, zawodowych, a także samorozwoju

Nazwa zajęć: Dialog i odpowiedzialność

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi wymienić głównych przedstawicieli etyki dyskursu, filozofii dialogu oraz autorów wiodących współcześnie koncepcji odpowiedzialności i teorii sprawiedliwości
- zna ich poglądy i główne dzieła
- Rozumie znaczenie etyki dyskursu, filozofii dialogu oraz filozofii uznania na tle rozwoju najważniejszych problemów filozoficznych XX i XXI wieku; potrafi wyjaśnić obecność myśli dialogicznej w sporach filozoficznych XX w.
- (m.in.: fenomenologiczne koncepcje podmiotowości i intersubiektywności a aktualne neuroantropologiczne koncepcje empatii i samorozumienia; klasyczna aksjologia a aktualne teorie sprawiedliwości, demokracji i demokratyzacji oraz ładu globalnego)
- Zna przebieg rozwoju filozoficznych koncepcji odpowiedzialności oraz filozofii dialogu i filozofii komunikacji jako myśli etyczno-społecznej, dotyczącej przemian politycznych, kulturowych i światopoglądowych (w tym także ekologicznych). Wskazuje zatem na filozofię praktyczną jako na dziedzictwo myśli klasycznej, nowożytnej i współczesnej, rozumiejąc ją jako źródło racjonalnego namysłu nad historią i człowiekiem – jego życiem osobowym, społecznym, politycznym i moralnym.

- Potrafi usytuować i wskazać znaczenie polskiej myśli filozoficznej XX wieku jako kontynuacji europejskiej tradycji dialogicznej
- Rozumie i uczy się budować klarowne modele dyskursyjne – niwelujące stanowiska światopoglądowe. Swoje preferencje i wybory etyczne potrafi przyporządkować konkretnej tradycji etycznej (etyka eudajmonistyczna, etyka obowiązku, pragmatyzm, etyka perfekcjonalistyczna itd.)
- Potrafi umiejętnie włączyć wiedzę i metody przekazane na zajęciach do własnej samowiedzy filozoficznej i etycznej jako nowoczesny nauczyciel etyki

Treści programowe dla zajęć:

- Dialogos – Begegnung – Empathy (wykład wprowadzający). Kategoria Inności (od *Ksenos* do *l'Autre*)
- Nowożytne koncepcje dialogu i intersubiektywności. Słowa-Zasady (m.in. F. Ebner, M. Buber). Dialogiczna filozofia żydowska (m.in. G. Scholem i F. Rosenzweig)
- Fenomenologiczna koncepcja wczucia (M. Scheler, E. Husserl, E. Stein). Etyka jako filozofia pierwsza: E. Lévinas
- W Polsce: Dialog i Solidarność? (m.in. J. Tischner, B. Skarga)
- Komunikacja i uznanie (m.in. K. Jaspers, J. Habermas, A. Honneth)
- Teorie sprawiedliwości (m.in. J. Rawls i R. Dworkin). Integracja, wielokulturowość, wykluczenie (m.in. Kymlicka, Welzer, Kapuściński).

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- umie samodzielnie przeprowadzić lekcji etyki przy użyciu różnorodnych metod dydaktycznych;
- potrafi pozyskiwać materiały i pomoce dydaktyczne oraz tworzyć konspekty lekcji etyki
- potrafi zaprojektować optymalny proces kształcenia obejmujący cykl lekcji etyki
- gruntownie zna i umie interpretować wymogi programu nauczania i podstawy programowej do przedmiotu Etyka (szkolnictwo ponadpodstawowe) w kategoriach celów i metod
- Zna zasady i kryteria ewaluacji wyników nauczania etyki
- jest gotów do roli eksperta, a także przewodnika i doradcy etycznego w realiach edukacyjnych
- Zna kanoniczne zasady dydaktyki etyki
- Umie posługiwać się podręcznikami do nauczania etyki dopuszczonymi przez MEN
- Rozumie status etyki jako przedmiotu nauczania w szkolnictwie ponadpodstawowym
- Ma świadomość wyzwań stojących przed nauczycielem etyki w szkole ponadpodstawowej (wieloetniczność, wielokulturowość, wieloetniczność, różnice światopoglądowe, etc.)
- Potrafi korzystać z wyposażenia multimedialnego niezbędnego w pracy nauczyciela

Treści programowe dla zajęć:

- Samodzielne prowadzenie lekcji etyki z użyciem różnorodnych metod dydaktycznych
- Źródła i pozyskiwanie materiałów i pomocy dydaktycznych niezbędnych do tworzenia konspektów lekcji etyki
- Projektowanie optymalnego procesu kształcenia obejmującego cykl lekcji etyki
- Znajomość i interpretacja programu nauczania i podstawy programowej do przedmiotu Etyka (szkolnictwo ponadpodstawowe) w kategoriach celów i metod
- Zasady i kryteria ewaluacji wyników nauczania etyki
- Eksperta, przewodnik i doradca etyczny w realiach edukacyjnych
- Kanon zasad dydaktyki etyki
- Oferta podręczników do nauczania etyki zatwierdzonych przez MEN
- Status etyki jako przedmiotu nauczania w szkolnictwie ponadpodstawowym
- Wyzwania stojące przed nauczycielem etyki w szkole ponadpodstawowej (wieloetniczność, wielokulturowość, wieloetniczność, różnice światopoglądowe, etc.)
- Narzędzia multimedialne niezbędne w pracy nauczyciela

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki: drama

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawy teoretyczne metody dramy i psychodramy jako narzędzi edukacji humanistycznej
- Zna strukturalne, techniczne i praktyczne aspekty dramy jako manifestacji znaczącej
- Zna i rozumie pojęcie umysłu ucieleśnionego w kontekście inteligentnej ekspresji
- Zna cele stosowania dramy i pokrewnych metod kreatywnych w edukacji humanistycznej

- Potrafi czerpać inspiracje choreograficzne z obserwacji ludzkich gestów, mimiki, motoryki; z literatury, teatru, filmu, sztuk plastycznych, pantomimy, baletu, body artu, itd.
- Potrafi samodzielnie skonstruować i zrealizować innowacyjny scenariusz zajęć z wykorzystaniem wybranych metod kreatywnych (drama społeczna, literacka, teatralna, estetyczna, drama inscenizująca/wizualizująca przesłanie etyczne, społeczne, filozoficzne)
- Ma umiejętność organizacji procesu uczenia z użyciem dramy i technik pokrewnych
- Potrafi analizować i projektować interakcje nauczyciel-uczeń i uczeń-uczeń w kontekście dramy i innych kreatywnych metod pokrewnych
- Ma umiejętność stosowania technik dramy jako narzędzi heurystycznych niezbędnych w rozumieniu ważnych problemów współczesnego człowieka (np. przemocy, niepełnosprawności, potrzeby pomocy, itd.)

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy teoretyczne metody dram i kluczowe znaczenie wyobraźni twórczej. Drama w edukacji humanistycznej. Kreatywność i autopoiesis. Geneza i historia dramy.
- Techniczne i praktyczne aspekty dramy
- Umysł ucieleśniony, schemat ciała i jego plastyczność; umysł ucieleśniony rozszerzony, narzędzie, instrument, gest znaczący, choreografia, koordynacja i synchronizacja
- Celowość i struktura dramy
- Sztuka i codzienność jako źródła inspiracji
- Praktyczne i organizacyjne aspekty działania metodą dramy
- Konstruowanie i realizacja wybranych scenariuszy dramowych z elementami psychodramy m.in. drama społeczna, drama literacka, drama filozoficzna
- Analiza i projektowanie interakcji międzyludzkich z użyciem dramy
- Znaczenie dramy w heurystyce problemów społecznych i egzystencjalnych współczesnego człowieka, pomocnej w nauczaniu przedmiotów etyka i filozofia

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki (trening)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zapewnić szerokie spektrum metod dydaktycznych na lekcjach etyki z użyciem stymulujących materiałów, pomysłów i narzędzi a także pobudzić do współpracy uczniów
- Rozumie, na czym polega unikalny charakter etyki jako przedmiotu nauczania
- Zna potencjał dydaktyczny i poznawczo-rozwojowy cyklu zdziwienie/zapytywanie – myślenie/mowa – wartości/działanie oraz cyklu zadanie – instrukcja
- Umie posłużyć się metodą pięciu palców (five finger method) E. Martensa i E. Marsal I przygotować własną opowieść stymulującą na podstawie peregrynacji po literaturze pięknej I filozoficznej
- Umie posłużyć się metodą dociekań na kanwie pytania filozoficznego I wykorzystuje potencjał zaciekawiania przez filozoficzne zapytywanie i zagadywanie (autentyczne zapytywanie), poznaje przykłady lekcji etyki z różnych kultur
- Umie posłużyć się metodą just community i pokrewnymi metodami
- Kształcenie na rzecz wartości (dobro, dobrostan, dobrobyt)
- Kształcenie świadomości normatywnej i etyczności
- Kształcenie na rzecz samodzielności i autonomii
- Kształcenie na rzecz dyskursu według reguł podstawowych
- Kształcenie na rzecz pomocy, troski i solidarności ze słabszymi
- Kształcenie na na rzecz sprawiedliwości
- Kształcenie na rzecz rozwoju człowieka i doskonałości moralnej (arete, wirtu, flourishing)
- Kształcenie na rzecz odpowiedzialności i responsywności
- Potrafi zorganizować lekcje i warsztaty z etyki dla uczniów szkoły podstawowej, także utworzyć projekt akcji lub programu edukacyjnego na konferencję, festiwal nauki, targi edukacyjne, uruchomienie blogu, założenie zespołu badawczego, wycieczkę szkolną, cykl lekcji lub zabaw dedykowanych dzieciom pod opieką świetlicy szpitalnej, dzieciom w zakładach opieki, specjalną okoliczność edukacyjną z udziałem etyki (możliwość zaproszenia grupy uczniów z zaprzyjaźnionej szkoły na warsztaty)
- Potrafi przeprowadzić lekcję etyki w trybie zdalnym w wybranym komunikatorze

Treści programowe dla zajęć:

- Jakość i atrakcyjność dydaktyki etyki (nietrywialne, stymulujące narzędzia i metody: ethical, philosophical i scientific enquiry)
- Etyka jako przedmiot szkolny i jako integralna część filozofii

- Cykl zdziwienie/zapytywanie – myślenie/mowa – wartości/działanie
- Metoda pięciu palców (five finger method)
- Metoda dociekań
- Metoda just community i metody pokrewne
- Treningi i warsztaty tematyczne
- Lekcje i warsztaty z etyki dla uczniów szkoły podstawowej
- Lekcja etyki w trybie zdalnym

Nazwa zajęć: Etyka środowiskowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Studenci znają historię dyscypliny jaką jest „etyka środowiskowa” – jej kształtowanie się w XX w. w tradycji niekontynentalnej oraz od lat 80-tych w Polsce (m.in. ekologia głęboka, Ruch Wyzwolenia Zwierząt, hipoteza Gai; etyka antropocentryczna, biocentryczna, holistyczna itd.)
- Studenci znają podstawowe dokumenty traktujące o światowej polityce ekologicznej (Rio, Kioto, Stern-Report, Green Deal 2020 i inne)
- Studenci rozumieją kryzys ekologiczny w jego wymiarze społeczno-politycznym, są w stanie podać przykłady katastrof społecznych przełomu XX/XXI w., których źródłem był kryzys klimatyczny
- Studenci znają dokładnie historię kształtowania się tematyki praw zwierząt – potrafią przywołać stanowiska filozoficzne od antyku po brytyjski utilitaryzm, traktujące o prawach zwierząt, oraz znają wiodącą dwudziestowieczną literaturę przedmiotu
- Studenci potrafią przywołać szereg eksperymentów traktujących o inteligencji zwierząt (ssaków naczelnych, krukowatych, gryzoni, delfinów), poczynając od badań behawioralnych połowy XX w. aż po aktualne badania kognitywistów i neuroantropologów
- Studenci rozumieją specyfikę badań na gruncie bioniki, potrafią wskazać kilka przykładów odkryć na tym polu
- Studenci potrafią wykorzystać zdobyte informacje, wykazują gotowość do podejmowania działań inspirowanych zdobytą wiedzą.

Treści programowe dla zajęć:

- Wykład wprowadzający: Zagadnienia i problemy etyki środowiskowej jako interdyscyplinarnej dziedziny wiedzy (2 wykłady)
- Globalizacja: Kryzys ekologiczny jako kryzys społeczny i polityczny. Polityka energetyczna – kształtowanie się „ładu globalnego” (3 konwersatoria)
- Prawa zwierząt (m.in. wg Petera Singera i J.S. Foera) – krytyka badań laboratoryjnych; postulat nongatunkowizmu; przemysłowa hodowla mięsa; karnizm *versus* weganizm (3 konwersatoria)

Nazwa zajęć: Filozofia antyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie społeczno-polityczne uwarunkowania narodzin refleksji filozoficznej (Vernant)
- Umie opisać proces narodzin filozofii – przejścia od oralności (Sokrates) do oralności spisanej (Platon)
- Zna i rozumie rolę sofistów w rozwoju myśli filozoficznej
- Rozumie zjawisko narodzin pojęciowości filozoficznej: *dike/dikaioσύne, aidos/sophrosyne*
- Zna i rozumie filozofię moralną Sokratesa
- Zna i rozumie teorię idei Platona
- Zna i rozumie etykę i filozofię polityczną Platona
- Zna i rozumie metafizykę, etykę i politykę Arystotelesa
- Zna i rozumie nurt stoicyzmu na podstawie *Rozmyślań* Marka Aureliusza
- Wykazuje dbałość i odpowiedzialność za filozoficzne dziedzictwo ludzkości
- Posługuje się pojęciowością i koncepcjami filozofii antycznej przygotowując się do praktyk zawodowych z etyki i przyszłej pracy w roli nauczyciela etyki

Treści programowe dla zajęć:

- Społeczno-polityczne uwarunkowania narodzin refleksji filozoficznej (Vernant)
- Narodziny filozofii – przejście od oralności (Sokrates) do oralności spisanej (Platon)
- Sofiści i ich rola w rozwoju myśli filozoficznej
- Narodziny pojęciowości filozoficznej: *dike/dikaioσύne, aidos/sophrosyne*
- Filozofia moralna Sokratesa
- Teoria idei Platona

- Etyka i filozofia polityczna Platona
- Arystoteles – metafizyka, etyka i polityka
- Stoicyzm – Rozmyślania Marka Aureliusza

Nazwa zajęć: **Filozofia języka - język filozofii**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma gruntowną wiedzę o pochodzeniu i funkcjach języka, językowości człowieka, ludzkiego sposobu życia, społeczeństwa i kultury
- Zna w sposób usystematyzowany główne filozoficzne koncepcje języka nowożytności i współczesności
- Zna i rozumie podstawowe reguły używania języka naturalnego; znaczenie i sens
- Potrafi zdefiniować, czym jest 'zwrot lingwistyczny' i dostrzega jego paradygmatyczność
- Zna i rozumie teorię działania komunikacyjnego
- Potrafi zdekodować charakterystyczny tekst filozoficzny w kategoriach znaczenia i sensu
- Potrafi świadomie i precyzyjnie operować terminologią i frazeologią filozoficzną
- Potrafi użyć języka intencjonalnie i zrozumiale dla odbiorcy, unikając żargonu
- Umie wykorzystać narzędzia uzyskane podczas zajęć w lekturze i interpretacji literatury, a także w komunikacji naukowej i edukacyjnej

Treści programowe dla zajęć:

- Pochodzenie i funkcje języka, językowość człowieka i ludzkiego sposobu życia, społeczeństwa i kultury
- Systematyka głównych filozoficznych koncepcji języka - nowożytność i współczesność
- Reguły używania języka naturalnego. Znaczenie i sens
- Zwrot lingwistyczny (linguistic turn)
- Teoria działania komunikacyjnego
- Dekodowanie znaczenia i sensu wybranych tekstów filozoficznych
- Terminologia i frazeologia filozoficzna
- Intencjonalność i zrozumiałość
- Przydatność narzędzi uzyskanych na zajęciach w praktyce

Nazwa zajęć: **Filozofia średniowieczna**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wymienić głównych przedstawicieli (ich poglądy i dzieła) wszystkich kierunków i szkół filozoficznych, począwszy od neoplatonizmu I-II w. po mistycyzm nadreński
- wyjaśnia kluczowe terminy i kategorie filozoficzne okresu późnego Antyku, Scholastyki i Via Moderna - z zakresu metafizyki, teorii poznania oraz filozofii praktycznej
- wskazuje na moralny, etyczny oraz psychologiczny charakter nauki monastycznej, antropologii IX-XII w. oraz mistycyzmu późnego Średniowiecza
- potrafi wymienić najważniejsze zagadnienia badawcze Scholastyki, zatem spory metafizyczne, przyrodoznawcze i etyczne toczony na wiodących uniwersytetach europejskich okresu scholastycznego; potrafi wskazać linię ich rozwoju w odniesieniu do konkretnych dzieł filozoficznych i postaci filozofów
- wyróżnia poglądy i dzieła filozoficzne stanowiące inspirację dla przedstawicieli kolejnych nurtów filozofii i etyki; rozumie procesy interpretacji, kontynuacji i krytyki zastanych koncepcji oraz formułowanie refleksji filozoficznej jako elementu namysłu nad światem, historią, człowiekiem, jego rozwojem, edukacją i życiem społecznym

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie w Średniowiecze (wieki I-VI)
- Neoplatonizm. Filozofia Augustyna z Hippony
- Etyka i antropologia wieków IX – XIII (Eriugena, Abelard, Bonawentura, Tomasz)
- Złote wieki uniwersytetów: Szkoły filozoficzne i spory metafizyczne wieków XII-XIV (m.in. Chartres, Paryż, Oxford, Padwa, Kolonia)
- Mistycyzm nadreński

- Średniowiecze żydowskie i arabskie (III – XII w.)
- Polskie Średniowiecze (Akademia Krakowska)

Nazwa zajęć: **Filozoficzne koncepcje terapii**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie wybrane stanowiska filozofów antycznych i nowożytnych wobec tematu zdrowia jako normy oraz historię patologizowania aż po wiek XX chorób/kryzysów zdrowotnych, takich jak choroba psychiczna, ułomność fizyczna, deficyt poznawczy, depresja, choroby nowotworowe oraz AIDS.
- zna i rozumie koncepcje terapii/terapeutyczności oraz zdrowia vs choroby wybranych filozofów/humanistów: Platon, Epiktet, Seneka, Schopenhauer, Nietzsche, Kępiński, Foucault, Sontag, Sloterdijk.
- potrafi wskazać na różnice pomiędzy dwoma modelami terapeutyczności podejmującymi to samo zjawisko (np. „etyka pomimo”/kalectwo u Sloterdijka a rozmowa terapeutyczna wg Kępińskiego)
- potrafi odpowiadając na pytania do klasycznego tekstu źródłowego (np. Seneka, np. Schopenhauer), dokonać jego heurystyki i adaptacji/aplikacji do aktualnie stawianych zagadnień naukowych czy też problemów społeczno-kulturowych (np. ocena samobójstwa).
- potrafi wykorzystać poza sytuacją danego przedmiotu, w szerszym kontekście swej edukacji akademickiej (a dalej – w swej pracy zawodowej jako nauczyciel etyki) zdobyte tu informacje; wykazuje gotowość do podejmowania działań inspirowanych zdobytą wiedzą

Treści programowe dla zajęć:

- **Filozoficzne koncepcje terapii: Wykład wprowadzający (1 wykład)**
- Keywords: *therapeia*, *meditatio*, techniki Siebie, troska o siebie, miara/równowaga, Ja/Selbst/self, podmiot, zdrowie/normalność, *pathos*, sprawczość, *agency*, *resilience*, doskonałość, *enhancement*, etyka, „etyka *pomimo*”, niepełnosprawność, filozofia medycyny, psychologia, psychiatria, filozofia umysłu
- **Sokratejski postulat samopoznania i hellenistyczne modele Kultury Siebie/ Techniki JA (2 konwersatoria)**
- Lektura: M. Foucault, *Hermeneutyka podmiotu*, tłum. M. Herer, PWN 2012, s. 21-56 oraz 439-472.
- **Metaforyzacja choroby – on Antyku do Współczesności (1 konw.)**
- Lektura: S. Sontag, *Choroba jako metafora* (fragment), tłum. J. Anders, PIW 1999.
- **Modele terapeutyczne: psychoanaliza; współczesna psychoterapia (1. konw.)**
- Lektura: S. Freud, *Żaloba i melancholia* (1917), tłum. R. Reszke.
- Materiał filmowy: „Nawet nie wiesz, jak bardzo Cię Kocham” w reż. P. Łozińskiego, 2016
- **Wspólnota terapeutyczna (1. konw.)**
- Lektura: A. Kępiński, *Rytm życia*, Kraków 1978, s. 166-177, 190-199, 260-271 (= „Lęk”, „Filozofia schizofrenii”, „Społeczność terapeutyczna”)
- **Stan graniczny i etyka *pomimo* (1 konw.)**
- Lektury: F. Kafka, *Głodomór*, tłum. J. Kudyryński, http://www.libertas.pl/opowiadanie_glodomor_franciszek_kafka.html (dostęp: 5.03.2020)
- P. Sloterdijk, *Musisz życie swe odmienić*, tłum. J. Janiszewski, PWN 2014, s. 57-67 (= „Przeżyją tylko kaleki. Lekcja Untnaha”)
- **Granice normy – przemiany i perspektywy (1. konw., 45 min.)**
- Lektury: O. Tokarczuk, *Szwy* oraz *Wizyta*, z: O. Tokarczuk, *Opowiadania bizarne*, Wyd. Literackie 2018, s. 54-65, 67-85.

Nazwa zajęć: Filozofia umysłu

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Student zna i rozumie współczesne filozoficzne koncepcje umysłu
- Student zna i rozumie relacje współczesnej filozofii umysłu z tradycyjnymi badaniami nad duszą, rozumieniem
- Student zna i rozumie wpływ podejścia obliczeniowego, koneksjonistyczne i biologiczne implikacje współczesnej filozofii umysłu
- Rozumie metaforykę *umysł /komputer*
- Zna i rozumie problem *umysł a ewolucja*
- Zna i rozumie: intencjonalność, poznanie innych umysłów, idea umysłu rozszerzonego, wolna wola.

Treści programowe dla zajęć:

- Współczesna filozofia umysłu a tradycyjne filozoficzne badania nad duszą, rozumem i poznaniem
- Problem psychofizyczny. Zagadnienie autonomii umysłu względem mózgu i ciała
- Obliczeniowe, koneksjonistyczne i biologiczne inspiracje współczesnej filozofii umysłu

- Umysł a komputer. Obliczeniowe koncepcje umysłu
- Emergentystyczne koncepcje umysłu. Umysł a ewolucja.
- Zagadki umysłu: Intencjonalność, poznanie innych umysłów, idea umysłu rozszerzonego, wolna wola.

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki: gry i strategie logiczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi opisać strukturę oraz historię klasycznych gier logicznych i diagramów logicznych oraz konstruować gry i zabawy strategiczne w ramach dydaktyki etyki
- Potrafi stawiać trafne pytania oraz efektywnie pozyskiwać adekwatne rozstrzygnięcia, zdaje sobie sprawę z fundamentalnej roli logiki i poprawności myślenia w dialogu
- Potrafi samodzielnie ocenić stopień złożoności trudności problematyki, zna podstawowe typy wnioskowań oraz błędy w rozumowaniach.
- Potrafi systematycznie zrekonstruować strukturę sytuacji problemowych, jasno i bez uprzedzeń sformułować zagadnienia problemowe
- Potrafi samodzielnie opracować scenariusze dydaktyczne do lekcji oraz warsztatów z wykorzystaniem diagramów i gier logicznych
- Jest gotów sprawnie i skutecznie modelować sytuacje konfliktowe ze szczególnym uwzględnieniem poszukiwania optymalnych rozwiązań, zwracając uwagę na rzeczowość argumentacji

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie podstawowej terminologii z zakresu struktury oraz historii klasycznych gier i diagramów logicznych
- Wprowadzenie do teorii pytań: budowa pytań, klasyfikacja pytań, pytania poprawnie zbudowane, pytania rozstrzygnięcia
- Modele sytuacji konfliktowych, strategie postępowania; hierarchia możliwych rozwiązań
- Dynamika postaw aksjologicznych; hierarchie wartości, konflikty hierarchii wartości
- Modele sytuacji dialogicznych w kontekstach społecznych

Nazwa zajęć: Polonistyczno-filozoficzne proseminarium dyplomowe (licencjackie)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna zasady ochrony własności intelektualnej, prawa autorskiego a także dobre praktyki konieczne przy edycji pracy licencjackiej
- Zna techniki i metody edytorskie, a także kanony stylistyczne niezbędne do przygotowania pracy licencjackiej
- Potrafi przyporządkować problematykę przyszłej pracy licencjackiej do obszarów teoretycznych etyki/filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa, zachowując odniesienie do edukacji (w zakresie przedmiotowym języka polskiego, etyki)
- Potrafi przedstawić obiecujący naukowo, oryginalny problem lub zamysł naukowo-badawczy i rozwinąć go do formatu projektu według instrukcji i wzorców
- Potrafi opracować lub dobrać ścieżkę i metodę badań rokującą realizację zamysłu naukowo-badawczego pracy licencjackiej
- Umie zaprezentować w sposób przejrzysty i analityczny główne zadania do realizacji w pracy licencjackiej i zdefiniować jej zakres problemowy
- Opanował rozmaite techniki samodzielnego pozyskiwania i selekcjonowania materiałów źródłowych w formie bibliografii, w tym zasoby cyfrowe, repozytoria, etc. (z poszanowaniem prawa autorskiego)
- Umie poprawnie udokumentować przytoczenia i cytaty (także ze źródeł cyfrowych)
- Potrafi formułować dłuższe wypowiedzi (akapity) w poprawnej polszczyźnie
- Okazuje świadomość samokrytyczną i motywację gwooli systematycznego pogłębiania poszerzania własnej wiedzy i umiejętności badawczych

Treści programowe dla zajęć:

- Zasady ochrony własności intelektualnej, prawa autorskiego a także dobre praktyki konieczne przy edycji pracy licencjackiej
- Techniki i metody edytorskie, a także kanony stylistyczne niezbędne do przygotowania pracy licencjackiej
- Przyporządkowanie problematyki przyszłej pracy licencjackiej do obszarów teoretycznych etyki/filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa, zachowując odniesienie do edukacji (w zakresie przedmiotowym języka polskiego, etyki)

- Prezentacja wartościowego naukowo, oryginalnego zamysłu, problemu lub projektu naukowo-badawczego przyszłej pracy licencjackiej. Wzorce I instrukcje dotyczące przygotowania projektu badawczego. Wprowadzenie do metodologii konstrukcji projektu badawczego w dyscyplinie literaturoznawstwa, filozofii lub językoznawstwa. Dyscyplina I “dyscyplina” badawcza. Badania interdyscyplinarne, transdyscyplinarne, multidyscyplinarne, postdyscyplinarne. Problem przyporządkowania do dyscypliny a wymogi klasyfikacji dyscyplin naukowych
- Opracowanie lub dobór metod badań rokujących realizację celu naukowo-badawczego pracy licencjackiej
- Prezentacja przyszłej pracy licencjackiej z podziałem na zadania/etapy badawcze i zdefiniowaniem zakresu przedmiotowego
- Techniki samodzielnego pozyskiwania i selekcjonowania wartościowych naukowo materiałów źródłowych
- Dokumentacja przytoczeń i cytatów (także ze źródeł cyfrowych)
- Formułowanie dłuższych wypowiedzi (akapitów) w poprawnej polszczyźnie
- Świadomość samokrytyczna i motywacja do dalszego, systematycznego pogłębiania lub poszerzania własnej wiedzy i umiejętności naukowo-badawczych

Nazwa zajęć: Polonistyczno-filozoficzne seminarium dyplomowe (licencjackie) i egzamin dyplomowy

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi zrealizować oryginalny i wartościowy projekt naukowo-badawczy (odzwierciedlony także w tytule pracy licencjackiej)
- Potrafi stosować narzędzia metodologiczne umożliwiające optymalną realizację celu naukowo-badawczego
- Potrafi konstruować założenia teoretyczne, wyczerpujące uzasadnienia, argumenty i rozumowania pozwalające opracować zagadnienie, odpowiedzieć na pytanie, dowieść lub podważyć tezę, wykazać słuszność, etc.
- Potrafi twórczo lub krytycznie wykorzystać literackie, językoznawcze bądź etyczno-filozoficzne materiały źródłowe
- Potrafi systematycznie i wyczerpująco opisać wybraną koncepcję, metodę bądź obszar problemowy
- Potrafi dokonać analizy porównawczej koncepcji bądź narzędzi metodologicznych
- Potrafi określić znaczenie swoich badań i dociekań dla edukacji w zakresie języka polskiego, etyki
- Potrafi dokonać poprawnej edytorsko i stylistycznie edycji pracy licencjackiej (w tym: spisu treści, abstraktu w jęz. polskim i angielskim, słów kluczowych w jęz. polskim i angielskim, indeksów, grafik, bibliografii)
- Zachował wszelkie zasady prawa autorskiego; nie dopuścił się żadnych nadużyć kwalifikowanych jako plagiat; przestrzegał dobrych praktyk akademickich podczas pisania pracy licencjackiej
- Potrafi sformułować samodzielne, odautorskie stanowisko teoretyczne
- Potrafi omówić rozległe konteksty (epoka literacka, kultura, paradygmat i nurt w filozofii) lub implikacje dla własnych badań podczas egzaminu dyplomowego
- Potrafi udzielić zasadnych, wyczerpujących odpowiedzi na pytania recenzentów pracy licencjackiej związane z jej problematyką, metodologią, kontekstem naukowym i edukacyjnym (język polski oraz etyka) i własnymi planami zawodowymi podczas egzaminu dyplomowego

Treści programowe dla zajęć:

- Oryginalny i wartościowy cel naukowo-badawczy i jego odzwierciedlenie w tytule pracy
- Narzędzia metodologiczne umożliwiające optymalną realizację celu naukowo-badawczego
- Konstruowanie założeń teoretycznych, wyczerpujących uzasadnień, argumentów, analiz i rozumowań pozwalających opracować zagadnienie, odpowiedzieć na pytanie, dowieść lub podważyć tezę, wykazać słuszność, etc.
- Twórcze lub krytyczne wykorzystanie literackich, językoznawczych bądź etyczno-filozoficznych materiałów źródłowych
- Systematyczny i wyczerpujący opis wybranej koncepcji, metody bądź obszar problemowego
- Analiza porównawcza koncepcji bądź narzędzi metodologicznych
- Znaczenie badań i dociekań dla edukacji w zakresie języka polskiego, etyki

- Poprawna edytorsko i stylistycznie edycja pracy licencjackiej (w tym: spisu treści, abstraktu w jęz. polskim i angielskim, słów kluczowych w jęz. polskim i angielskim, indeksów, grafik, bibliografii)
- Zasady prawa autorskiego; pouczenie o plagiacie; dobre praktyki akademickie podczas pisania pracy licencjackiej
- Własne, odautorskie stanowisko teoretyczne
- Rozległe konteksty (epoka literacka, kultura, paradygmat i nurt w filozofii) lub implikacje badań przygotowane na egzamin dyplomowy
- Zasadne, wyczerpujące odpowiedzi na pytania recenzentów pracy licencjackiej związane z jej problematyką, metodologią, kontekstem, a także z treściami programowymi kierunku studiów podczas egzaminu dyplomowego

Nazwa zajęć: Dydaktyka etyki: język etyki (wsparcie dydaktyczne)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie specyfikę leksykalną etyki klasycznej, w tym terminy techniczne i sentencje pochodzenia greckiego i łacińskiego
- Zna i rozumie specyfikę leksykalną etyki nowożytnej
- Zna i rozumie specyfikę leksykalną etyki współczesnej i najnowszej
- Potrafi prawidłowo korzystać z zasobów leksykalnych poznanych na zajęciach
- Identyfikuje główne wyzwania i problemy zachowań językowo-komunikacyjnych w filozofii. Słowo a pojęcie w filozofii („piekło języka”, L. Wittgenstein); wzroko- a logocentryzm. Żywa mowa (dire) a wytwór mowy (le dit). Cisza i milczenie jako znaczące. Działanie wiedzy i sensotwórcze a wiedza i sens. Śmierć autora. Translacja. Desygnacja i przekaz ‘na dystans’ – język w czasach zarazy.

Treści programowe dla zajęć:

- Źródła. Etyka klasyczna i jej specyfika leksykalna. Terminy techniczne i sententiae pochodzenia greckiego i łacińskiego, przykładowo: ethos, aidos/eidos na przykładzie dobra (a ideał), arete, heroizm; praxis, thesis/tetyczność; nomos; nomothesis; phronesis, axia/aksjologia, demos, demokracja; polis, cosmopolis; logos, mythos; zoon logon echon; skepsis; episteme, doxa, hedone; anima, animal rationale, animal sociale, societas, civitas; virtus; złoty środek/golden rule; mos, mores; vis moralis, voluntas; anthropos i humanitas; dignitas i humanitas; autos/autor; auctoritas i pochodne; potestas; facultas; iustitia, principium, ius naturale, positivum, status naturalis, status civilis; societas; summum bonum; malum; conscientia, synderesis, scholastyka, metafizyka
- Etyka nowożytna i jej specyfika leksykalna. Contrat social, kontraktualizm, volonté générale, etyczność/Sittlichkeit, ewolucja sumienia; podmiot i upodmiotowienie; rozsądek, rozum, rozumność i rozumowanie; powinność, obowiązek, zobowiązanie, samozobowiązanie, deontologia; supererogacja; metafizyka moralności; imperatyw kategoryczny i hipotetyczny; maksyma; podzielenie a uniwersalność; autoteliczne/instrumentalne; arbitrium brutum, a. liberum, liberalizm; samowola a samostanowienie; autonomia jako prawodawstwo moralne; pobudka; samowiedza i samoświadomość; sentyment, pasja, emocja, uczucie; subiektywny – intersubiektywny – powszechny; sensus communis; paradoksalność (na przykładzie ‘aspołecznej towarzyskości’); legalność, legitymizacja; wzajemne uznanie (zwrotność). Słowo a pojęcie w filozofii; „życie pojęcia” na przykładzie Platońskiej idei i Heglowskiej etyczności; transcendentalizm; imperatyw kategoryczny i hipotetyczny; wartość i aksjologia; wina; zasługa; kara, sankcja, zadośćuczynienie; sankcja; rachunek utilitarystyczny i użyteczność; ryzyko; konsekwencja; dogmatyzm; fundamentalizm, absolutyzm; relatywizm; dyskurs, dialog, deliberacja; konsens, dyssens; reguła, konwencja, pryncypium, zasada; priorytet, prima facie; predyspozycja, dyspozycja, myśl i zmysł; władze umysłowe i władze rozumu (facultas po raz wtóry); dualizm; przewartościowanie wartości a relatywizm.
- Specyfika leksykalna etyki współczesnej i najnowszej, np. byt/fakt-powinność; dobro i dobry w sensie pozanaturalnym i naturalnym; decyzja i rozstrzygnięcie; osąd i sąd; norma i normatywność; deskryptywny i preskryptywny; prawdziwość a słuszność; konwencja i konwencjonalizm; linguistic turn; pragmatic turn; analityczna etyka; metaetyka; intencja, intencjonalność; epoché; Existenz; egzystencja; podmiot i ja moralne; osoba; agent, agency; Inny; odpowiedzialność i responsywność; prima facie; relatywizm etyczny i metaetyczny; dilemma; sacrificial dilemma; racjonalność a triage; akt mowy; lokucja, illokucja, perlokucja, performatyw; działanie komunikacyjne; dyskurs i dyskursywność; racjonalność komunikacyjna; legitymizacja; zasłona niewiedzy; validity claim; ‘władze dyskursu’; kompetencja moralna a kompetencja etyczna; afekt i kognicja moralna

- Poprawne używanie wyrażzeń i sentencji, znaczenie i sens; domyślność i dosłowność; obrazowość, metafora i przypowieść a pojęcie filozoficzne.
- Zachowania językowo-komunikacyjne w filozofii i edukacji filozoficzno-etycznej. Słowo a pojęcie („piekło języka”, L. Wittgenstein); wzroko- a logocentryzm. Żywa mowa (dire) a wytwór mowy (le dit); zapytywanie i kwestionowanie; rozmowa jako sensotwórcza interakcja. Polisemia, relatywizm językowy. Język filozofii a język naturalny. Komunikacja z laikiem; komunikacja z dzieckiem jako myślącym (akwizycja języka, rozumienie domyślne). Wyobrażenia, metafora, obraz w ‘daniu do zrozumienia’. “Się” mówi, “ja” mówię, tekst mówi za siebie?

Nazwa zajęć: Kanon zagadnień filozoficznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawowe zagadnienia i kierunki refleksji filozoficznej
- Potrafi sprawnie usystematyzować podstawowe zagadnienia i kierunki refleksji filozoficznej
- Potrafi kwalifikować poglądy wybranych przedstawicieli refleksji filozoficznej w kontekście podstawowych zagadnień i kierunków filozofii
- Potrafi zidentyfikować istotne różnice pomiędzy podstawowymi stanowiskami i sporami filozoficznymi
- Potrafi zanalizować wskazane podstawowe koncepcje i zagadnienia dyskursu filozoficznego
- Potrafi uzasadnić założenia podstawowych koncepcji filozoficznych
- Potrafi porównać podstawowe kierunki refleksji filozoficznej
- Umie docenić znaczenie refleksji filozoficznej dla rozwoju kultury symbolicznej i materialnej

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie: filozofia – przedmiot, metoda, specyfika. Dyscypliny filozoficzne: epistemologia, ontologia, metafizyka, etyka, estetyka, aksjologia, antropologia filozoficzna
- Tradycyjne „paradygmaty” uprawiania filozofii: droga Demokryta – droga Sokratesa, Filozof jako kapłan – Filozof jako błazen
- Charakterystyka założeń głównych kierunków filozofii: racjonalizm – irracjonalizm, racjonalizm – empiryzm, realizm – idealizm
- Epistemologia: główne zagadnienia i problemy – klasyczna koncepcja wiedzy i jej krytyka, typy wiedzy, tropy sceptyczne, metafizyczna refleksja nad poznawaniem (stanowisko realistyczne i jego krytyka – idealizm i jego krytyka)
- Zagadnienie źródeł poznania: płaszczyzna psychologiczna, płaszczyzna metodologiczna – charakterystyka, przedstawiciele
- Zagadnienie granic poznania: ujęcie immanentne, ujęcie transcendentne, stanowisko idealistyczne (przedstawiciele, postulaty, krytyka), stanowisko realistyczne (przedstawiciele, postulaty, krytyka) – ujęcie historyczne
- Zagadnienia przedmiotów idealnych: stanowiska, pojęcia, spór o uniwersalia (ujęcie historyczne, implikacje współczesne)
- Zagadnienie prawdy: podział koncepcji (epistemiczne – nieepistemiczne)
- Metafizyka: dogmaty, metafizyka spekulatywna, analityczna, przyrodnicza;
- implikacje metafizyczne: ontologiczne, epistemologiczne, przyrodnozawczce, religijne i etyczne
- Paradygmaty refleksji filozoficznej (ujęcie historyczne: ontologiczny, mentalistyczny, lingwistyczny)

Nazwa zajęć: Prawne aspekty pracy opiekuna i wychowawcy

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie kwalifikacje wymagane od nauczyciela i wychowawcy wypoczynku
- Zna i rozumie prawa pracownicze nauczyciela, zwłaszcza uprawnienie do szczególnej ochrony na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy publicznych
- Zna i rozumie prawa i obowiązki: nauczyciela oraz wychowawcy wypoczynku
- Zna i rozumie zasady odpowiedzialności karnej nauczyciela oraz wychowawcy wypoczynku za wybrane przestępstwa oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczyciela
- Zna i rozumie zasady odpowiedzialności odszkodowawczej nauczyciela i wychowawcy wypoczynku, a ponadto: odpowiedzialności finansowej za budżet, środki społeczne, środki społeczne, statutowe, etc.
- Zna i rozumie prawa i obowiązki nauczyciela podczas stanów nadzwyczajnych, w szczególności realizację funkcji dydaktycznej

Treści programowe dla zajęć:

- Wymagania kwalifikacyjne nauczyciela, wychowawcy kolonijnego
- Prawa nauczyciela i wychowawcy wypoczynku. Szczególna ochrona prawna nauczyciela (na zasadach przewidzianych dla funkcjonariusza publicznego)
- Obowiązki nauczyciela w zakresie realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej opiekuńczej, zwłaszcza w kontekście osób niepełnosprawnych i mniejszości narodowych i etnicznych
- Obowiązki nauczyciela i wychowawcy wypoczynku wobec podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka
- Obowiązki wychowawcy wypoczynku
- Kompetencje, prawa i obowiązki nauczyciela i wychowawcy w roli organizatora kolonii, wycieczek, specjalnych akcji edukacyjnych, wymiany międzyszkolnej etc. Związanej z projektem i budżetem
- Odpowiedzialność karna (nauczyciela nauczyciela oraz wychowawcy wypoczynku za przestępstwa z art. 160 § 2 k.k. (narażenie dziecka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, art. 162 k.k. (nieudzielenie pomocy), art. 210 k.k. (przestępstwo porzucenia małoletniego)
- Odpowiedzialność odszkodowawcza nauczyciela oraz wychowawcy wypoczynku (odpowiedzialność deliktowa (art. 415k.c.), wina w nadzorze art. 427 k.c, odpowiedzialność zwierzchnika art. 430 k.c).
- Roszczenia podopiecznego wobec nauczyciela i wychowawcy wypoczynku z tytułu wyrządzonej szkody majątkowej i niemajątkowej (art. 444-447 k.c.)
- Obowiązki nauczyciela w trakcie stanów nadzwyczajnych

Nazwa zajęć: **Podstawy etyki ogólnej**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Student/ka wie i rozumie, że ład prawno-polityczny choć jest zastany, to jednak nie jest on „dany z góry”, lecz właśnie społecznie kształtowany. Ponadto, to społeczne kształtowanie ładu prawno-politycznego wymaga wielopłaszczyznowych uzasadnień, które są konceptualizowane również za pomocą pojęć pretendujących do uniwersalnej ważności
- Student/ka zna na poziomie podstawowym i rozumie zależności pomiędzy zmianami społecznymi, procesami racjonalizacji światów życia oraz refleksją filozoficzną. Odróżnia też byt (tutaj: procesy społeczne oraz instytucje społeczne, w których uzyskują one swój wyraz) od powinności (tutaj: konstruowane w publicznym dyskursie instytucjonalnym regulacje normatywne)
- Student/ka zna i rozumie na poziomie podstawowym relacje, struktury, instytucje oraz procesy społeczne, poprzez które kształtowana jest legitymizacja ładu prawno-politycznego, a także w których dokonuje się racjonalizacja światów życia, a zatem tych, które są też wyrazem dynamicznej, procesualnej refleksyjności podmiotów moralnych.
- Student/ka zna i w stopniu elementarnym rozumie, na czym polega wykroczenie pojęcia rozumu ze sfery podmiotowych (subiektywnych) struktur refleksji do sfery intersubiektywnej, w której dokonuje się kooperatywne i publiczne konstruowanie wspólnych, podstawowych zasad ładu prawno-politycznego.
- Student/ka potrafi zrekonstruować dwa najważniejsze filozoficzne modele kształtowania uzasadnień (czyli rozумы publiczne) dla polityczno-prawnego ładu
- Student/ka ma podstawową wiedzę o możliwych korelacjach pomiędzy różnymi systemami regulacyjnymi (kulturowym, prawnym i moralnym), a także o różnych strategiach argumentacyjnych, które uzasadniają poszczególne typy tych korelacji.
- Student/ka posiada podstawową wiedzę o nurtach etyki jako refleksji mającej za przedmiot autoregulacje społeczne (moralne, normatywne, włącznie z ustawodawstwem krajowym i Unii Europejskiej oraz zagadnieniem konstytucji na poziomie krajowym czy Unijnym) i rozumie relacje pomiędzy nimi. Student jest świadomy swego europejskiego obywatelstwa, posiada wiedzę o jego normatywnym uzasadnieniu a także ma rozbudzoną świadomość swego obywatelstwa światowego (*ius cosmopolitanum*). Rozumie wagę szerzenia i pogłębiania jego filozoficzno-teoretycznych uzasadnień na poziomie prawnym oraz politycznym.
- Zna zakres swojej wiedzy, rozumie konieczność nieustannego dokształcania się – jako osoba, podmiot moralny, student czy obywatel - poprzez zarówno zdobywanie wiedzy w różnorodny (czytanie tekstów źródłowych, udział w dyskusjach podczas których publicznie formułuje się argumenty za /przeciw określonym stanowiskom) sposób jak i zaangażowanie się w środowisko społeczne (akademickie/lokalne/ Unijne/międzynarodowe).

Treści programowe dla zajęć:

- Omówienie podstawowych nurtów diskutowanych współcześnie w kontekście sfery publicznej: a) kontraktualizm; b) etyka dyskursu
- Charakterystyka pojęć przestrzeni i opinii publicznej
- Omówienie dwóch modeli sfery publicznej: a) burżuazyjny (Hegel – wczesny Habermas) oraz b) postburżuazyjny (późny Habermas)
- Analiza koncepcje rozumu publicznego:
- Johna Rawlsa i Jürgena Habermasa
- Charakterystyka porównawcza osoby jako podmiotu moralnego oraz jako podmiotu prawnego
- Wprowadzenie do zagadnienia konstytucjonalizacji Unii Europejskiej: typy procesów i typy sfer publicznych, w których zachodzą
- Analiza wybranych tekstów.

Nazwa zajęć: Podstawy Dydaktyki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;
- Zna zagadnienia klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, zna i rozumie problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, zna i rozumie sposoby integracji klasy szkolnej, sposoby tworzenia środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz zna i rozumie problem nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
- Zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów
- Zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne
- Zna sposoby i rozumie znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną
- Potrafi identyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
- Ma umiejętność organizacji procesu uczenia się – nauczania, relacji nauczyciel – uczeń, integracji klasy i zorganizowania pracy uczniów oraz odpowiedniego doboru metody nauczania do nauczanych treści
- Potrafi dokonać wyboru modelu lekcji i zaprojektować jej przebieg, skonstruować schemat zajęć z wykorzystaniem wybranej metody kształcenia
- Posiada umiejętność zaplanowania pracy z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym
- Potrafi dokonać oceny pracy ucznia i nadać jej formę oceny kształtującej
- Ma gotowość do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających rozwojowi i postępom uczniów

Treści programowe dla zajęć:

- Miejsce dydaktyki w zakresie pedagogiki, przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki, relacja dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych
- Szkolne środowisko uczenia się - kultura organizacyjna szkoły: Klasa szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, sposoby integracji klasy szkolnej, sposoby tworzenia środowiska sprzyjającego postępom w nauce, problem nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
- Współczesne koncepcje nauczania: Style nauczania, wzory uczenia się. Strategie nauczania.
- Cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, treści nauczania
- Metody kształcenia: metody nauczania i metody uczenia się
- Organizacja i planowanie działalności dydaktycznej. Organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów.

- Projektowanie działań edukacyjnych w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz szczególnych uzdolnień uczniów
- Lekcja (jednostka dydaktyczna) i jej budowa. Modele nauczania i rodzaje lekcji. Sztuka prowadzenia lekcji; konstruowanie scenariusza zajęć z wykorzystaniem wybranej metody kształcenia; style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne
- Diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia. Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnętrzny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematyka oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjna wartość dodaną
- Sposoby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
- Organizacja procesu nauczania i uczenia się, relacja nauczyciel – uczeń w interakcji poznawczej, integracja klasy i koordynacja pracy uczniów oraz odpowiedni dobór metod nauczania do nauczanych treści
- Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasie szkolnej. Edukacja włączająca. Indywidualizacja nauczania. Planowanie pracy z uczniem zdolnym i stymulowanie postępu uczniów

Nazwa zajęć: Poznanie, wiedza, nauka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o elementarnych problemach epistemologii, filozofii nauki, ogólnej metodologii nauk i etyki nauki.
- Zna i rozumie wybrane pojęcia z zakresu epistemologii, filozofii nauki, ogólnej metodologii nauk i etyki nauki
- Zna i potrafi identyfikować poszczególne metody stosowane w nauce. Ma świadomość ich zakresów, możliwości oraz ograniczeń
- Ma świadomość odpowiedzialności moralnej uczonego za prowadzone przez niego badania i wykorzystanie ich wyników
- Zna i wyjaśnia podstawowe koncepcje epistemologiczne. Posiada wiedzę na temat pojęcia prawdy i wybranych definicji prawdy
- Potrafi odróżnić wiedzę naukową od innych rodzajów wiedzy racjonalnej i irracjonalnej. Potrafi identyfikować twierdzenia pseudonaukowe
- Potrafi formułować prawidłowe pod względem formalnym definicje, budować poprawne klasyfikacje i stosować różne typy wnioskowania, wyjaśniania i uzasadniania (w zależności od sytuacji problemowej)

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowa terminologia z zakresu teorii poznania z elementami słowników filozofii nauki, logiki i ogólnej metodologii nauk
- Rodzaje wiedzy: wiedza racjonalna (i jej rodzaje) v wiedza irracjonalna
- Źródła wiedzy i granice poznania naukowego
- Metody stosowane w nauce
- Podstawowe wytwory działalności naukowej – prawa, teorie, modele, metafory
- Nauka, protonauka, paranauka i pseudonauka. Problem demarkacji
- Definicje, wynikanie, wyjaśnianie, uzasadnianie twierdzeń
- Etyka w badaniach naukowych – odpowiedzialność moralna uczonego
- Społeczny wymiar nauki i znaczenie działalności naukowej

Nazwa zajęć: Praktyki zawodowe z przedmiotu Etyka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Ma wiedzę na temat specyfiki pracy nauczyciela etyki
- Stosuje i wypróbuje wiedzę uzyskaną podczas zajęć kursowych w praktyce, rozwijając umiejętności i kompetencje niezbędne do nauczania etyki w wybranej szkole podstawowej
- Umie samodzielnie zaprojektować, zaplanować, przygotować i udokumentować przebieg lekcji etyki na podstawie wybranego lub samodzielnie utworzonego konspektu (scenariusza) zgodnie z podstawą programową i programem nauczania przedmiotu etyka
- Potrafi prawidłowo hospitaować i monitorować (obserwować) lekcję prowadzoną przez doświadczanego nauczyciela według uprzedniej instrukcji, na podstawie odpowiednich kryteriów

- Potrafi podjąć efektywną, odpowiedzialną współpracę z opiekunem praktyk ze strony szkoły
- Potrafi definiować cele i metody nauczania oraz kryteria i narzędzia ewaluacyjne niezbędne w pracy nauczyciela etyki
- Potrafi sprawnie funkcjonować w środowisku szkolnym i rozumie jego reguły
- Potrafi rzetelnie i systematycznie dokumentować swoją pracę (dziennik praktyk, formularze, skrypty, etc. i stosowne instrukcje uzyskuje od akademickiego opiekuna praktyk)
- Uzyskuje orientację co do ofert pracy w szkolnictwie podstawowym

Treści programowe dla zajęć:

- Specyfika pracy nauczyciela etyki w szkole podstawowej
- Rozwój umiejętności i kompetencji w zakresie stosowania wiedzy o dydaktyce i metodyce nauczania etyki (w wybranej szkole podstawowej)
- Planowanie, przygotowanie i dokumentowanie przebiegu lekcji etyki (na podstawie konspektu zgodnego z programem nauczania i podstawą programową)
- Monitoring/obserwacja lekcji prowadzonej przez doświadczonego nauczyciela według uprzedniej instrukcji
- Efektywna, odpowiedzialna współpraca z opiekunem praktyk ze strony szkoły
- Definiowanie celów i metod nauczania oraz kryteriów i narzędzi ewaluacyjnych niezbędnych w pracy nauczyciela etyki
- Sprawne funkcjonowanie w środowisku szkolnym
- Rzetelna, systematyczna dokumentacja własnej pracy przy użyciu dziennika praktyk, formularzy, skryptów, etc. objaśnionych przez akademickiego opiekuna praktyk i zdefiniowanych przez organy uczelni
- Orientacja co do ofert pracy w szkolnictwie podstawowym

Nazwa zajęć: Prawo autorskie i własność intelektualna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawowe zasady prawa autorskiego
- Zna i rozumie instytucje prawa autorskiego: utwór, domniemanie autorstwa, utwór zależny, utwór współautorski, utwór osierocony, utwór zbiorowy
- Zna i rozumie zasady nabywania i przenoszenia praw autorskich
- Zna i rozumie prawa autorskie przysługujące mu z racji stworzenia utworu w toku studiów i wynikające z tego obowiązki wobec uczelni
- Zna i rozumie granice dozwolonego użytku osobistego i reguły korzystania z prawa cytatu
- Zna i rozumie kontrowersje wokół tzw. ghostwritingu, dozwolonego użytku osobistego, czy definicji legalnej utworu
- Zna i stosuje zasady przygotowania prac licencjackich i magisterskich, zwłaszcza problematykę plagiatu). Jest świadom odpowiedzialności za naruszenie reguł prawa autorskiego
- Zna i rozumie różnice między utworem naukowym a innymi utworami
- Zna i rozumie autorskie prawa majątkowe i osobiste oraz zasady konstrukcji budżetu i odpowiedzialności finansowej w projekcie naukowo-badawczym i edukacyjnym finansowanym ze środków publicznych, statutowych, etc.

Treści programowe dla zajęć:

- Przedmiot ochrony prawa autorskiego
- Definicja legalna utworu, utwór zależny, utwór współautorski, utwór zbiorowy, utwór osierocony, domniemanie autorstwa
- Charakterystyka autorskich praw osobistych i rzeczowych
- Plagiat w ujęciu prawa karnego, dyscyplinarnego i cywilnego
- Prawo cytatu i jego granice
- Dozwolony użytek osobisty
- Status pracy dyplomowej. Prawa i obowiązki studenta jako autora pracy dyplomowej
- Zasady nabywania i przenoszenia praw autorskich
- Charakterystyka utworu naukowego

Nazwa zajęć: Religie i herezje w kulturze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna w zaawansowanym stopniu podstawy religii monoteistycznych i ich relacji z filozofią (judaizm, chrześcijaństwo, islam).

- Zna i rozumie archetypiczne herezje w kulturze europejskiej, np. gnostycyzm, manicheizm, neognoza, teozofia, antropozofia.
- Zna i rozumie relacje pomiędzy przywołanymi religiami monoteistycznymi i koncepcjami religijno-filozoficznymi, które formujące się i ewoluujące chrześcijaństwo uznało za herezję (np. miejsce kabały w judaizmie).
- Umie określić wpływ owych koncepcji religijno-filozoficznych (herezji) w różnych wymiarach rzeczywistości kulturowej, np. religia (różnice pomiędzy nurtem halachicznym i kabalistycznym w judaizmie, mistyka chrześcijańska a gnostycyzm, herezjość w islamie), sztuka (np. twórczość Pieta Mondriana), literatura (np. twórczość Juliusza Słowackiego, Tadeusza Micińskiego, Jerzego Hulewicza, Brunona Schulza, Adama Wiśniewskiego-Snerga).
- Jest gotów do traktowania różnorodności światopoglądowej i kulturowej z szacunkiem i tolerancją.

Treści programowe dla zajęć:

- Fenomen relacji religii monoteistycznych z filozofią (Filon z Aleksandrii i judaizm, filozofia grecka i wczesnochrześcijańska a kabała; chrześcijaństwo a filozofia, np. św. Augustyn, św. Tomasz; islam a filozofia, np. Awerroes).
- Gnostycyzm, manicheizm, neognoza, teozofia, antropozofia jako przykład najstarszych i ciągle obecnych (ewoluujących) herezji w kulturze europejskiej.
- Natura relacji pomiędzy przywołanymi religiami monoteistycznymi i koncepcjami religijno-filozoficznymi, które formujące się i ewoluujące chrześcijaństwo uznało za herezję (np. miejsce kabały w judaizmie).
- Obecność owych koncepcji religijno-filozoficznych (herezji) w różnych wymiarach rzeczywistości kulturowej, np. religia (różnice pomiędzy nurtem halachicznym i kabalistycznym w judaizmie, mistyka chrześcijańska a gnostycyzm, herezjość w islamie), sztuka (np. twórczość Pieta Mondriana), literatura (np. twórczość Juliusza Słowackiego, Tadeusza Micińskiego, Jerzego Hulewicza, Brunona Schulza, Adama Wiśniewskiego-Snerga).
- Kształcenie postawy tolerancji wobec kulturowej różnorodności.

Nazwa zajęć: Różnica i różnorodność społeczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie położenie społeczne i tożsamość osób z niepełnosprawnością
- Zna i definiuje pojęcia zdrowia, dysfunkcji, niepełnosprawności
- Umie posłużyć się teorią capabilities approach w kontekście upośledzenia funkcjonowań społecznych, ekonomicznych, edukacyjnych, etc.
- Potrafi wymienić czynniki rozwoju prekariatu w odniesieniu do rozmaitych grup
- Potrafi zilustrować egoizm, adulyzm przykładami
- Umie określić wady demokracji liberalnej i partycypacyjnej z perspektywy feministek
- Zna położenie osób starszych w społeczeństwie
- Rozumie konstrukcję tożsamości LGBT
- Rozumie teorię queer
- Rozróżnia trzy rodzaje praw człowieka i potrafi zdefiniować prawa człowieka w kontekście poznanych dokumentów i tekstów a także stworzyć eksperymentalny quiz

Treści programowe dla zajęć:

- Tożsamość osób z niepełnosprawnością w kontekście rozwoju technologii (medycznych oraz komunikacyjnych)
- Zdrowie, dysfunkcja, niepełnosprawność
- Koncepcja capabilities approach
- Prekaryzm. Społeczne i ekonomiczne czynniki rozwoju prekariatu
- Sytuacja migrantów
- Egoizm i adulyzm
- Wady demokracji liberalnej i demokracji uczestniczącej z perspektywy feministek
- Problemy ludzi starszych w społeczeństwie i ageism
- Konstrukcja tożsamości LGBT
- Teoria queer
- Trzy rodzaje praw człowieka a uniwersalność praw człowieka. Quiz (zadanie badawcze)

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do filozofii nowożytnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi kompetentnie posługiwać się terminem *podmiot* w kontekście epistemologii, etyki i filozofii praktycznej i rozumie, na czym polega upodmiotowione traktowanie człowieka. Wyciąga wnioski istotne dla praktyki edukacyjnej.
- Potrafi scharakteryzować podstawowe założenia racjonalizmu, empiryzmu oraz idealizmu oraz wymienić ich głównych przedstawicieli.
- Potrafi zdefiniować pojęcie rozumu i rozumności, odróżniając je od racjonalności i racjonalizmu. Jest świadom znaczenia tej różnicy dla edukacji etycznej/filozoficznej.
- Potrafi wymienić, definiować i odróżnić podstawowe koncepcje umowy społecznej i partycypacji upodmiotowionej jednostki (obywatela) w życiu zbiorowym – zna, wyjaśnia i poprawnie używa terminów: stan natury, umowa społeczna, *ius civile*, konstytucja, *ius gentium*, *ius cosmopolitanum*, reguły rozumu.
- Potrafi rekonstruować podstawowe sposoby uzasadniania przekonań etycznych, które charakteryzują nowożytność (norma moralna/deontologia; przyjemność, korzyść/utytylizm; uczucia moralne, moralny egoizm etc.), a także wskazać głównych przedstawicieli nowożytnych nurtów etycznych. Stosuje te sposoby w praktyce edukacyjnej.
- Zna i rozumie ideę uspołecznienia oraz problem emancypacji społecznej i samodzielnie formułować problemy w odniesieniu do tych zagadnień, z uwzględnieniem historycznych zmian społeczno-gospodarczych. Zna jej doniosłość m.in. dla prawa do edukacji dla każdego człowieka.
- Umie rozróżnić podstawowe nurty myśli politycznej i rozumie ich nazwy.
- Zna i rozumie związki między zachodzącymi w epoce nowożytnej zmianami sposobów myślenia w następujących dziedzinach refleksji filozoficznej: etyka, epistemologia, filozofia społeczna; filozofia edukacji.

Treści programowe dla zajęć:

- Nowożytność – różnice i ciągłość z filozofią klasyczną, różnice i kontynuacje we współczesności
- Przewrót kartezjański, jego konsekwencje i krytyki
- Rozwój epistemologii i edukacji na rzecz wiedzy
- Od filozofii przyrody do współczesnej nauki
- Powstanie nowoczesnej podmiotowości i jej rozwój
- Psychologia filozoficzna i rozwój dyskursu o życiu wewnętrznym
- Jednostka, państwo, władza – nowożytna filozofia polityczna i filozofia prawa
- Rozwój etyki i edukacji etycznej
- Bóg i religia w rozwoju filozofii

Nazwa zajęć: Podstawy dydaktyki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Po zakończeniu modułu (przedmiotu) i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia słuchacz potrafi:
- wykorzystywać w toku nauczania języka polskiego znajomość zagadnień z zakresu psychologii
- scharakteryzować współczesne koncepcje edukacyjne i ich związek z filozofią nauczania
- wyjaśnić relację między wiedzą o uczniu a procesem nauczania języka polskiego
- scharakteryzować strategie dydaktyczne i polonistyczne metody nauczania
- wyjaśnić funkcję kontekstów i środków dydaktycznych w edukacji polonistycznej
- stosować terminologię z zakresu dydaktyki polonistycznej
- Filozofia nauczania języka polskiego a nauczyciel
- Edukacja, dydaktyka, metodyka nauczania (rozdzielenie pojęć). Dawna i nowa dydaktyka (model antropocentryczny). Nauczyciel pomiędzy uwarunkowaniami instytucjonalnymi a tendencjami w kulturze. Nauczyciel jako wychowawca (wybór strategii). Nauczyciel wobec współczesnych koncepcji dydaktycznych („refleksyjny praktyk”, „rozproszony nauczyciel”). Autorefleksja (arkusze, e-portfolio).

Treści programowe dla zajęć:

- Filozofia nauczania języka polskiego a uczeń
- Swoistość poszczególnych etapów edukacyjnych (myślenie metaforyczne, osobowość, dojrzewanie). Uczeń a treści kształcenia. Uwarunkowania neurobiologiczne (koncepcje H. Gardnera, D. Golemana). Uwarunkowania kulturowe („cyfrowi tubylcy”, bariery w odbiorze literackim, postawy czytelnicze, linie czytania).
- Diagnozowanie wiedzy i umiejętności

- Funkcje oceny. Ocenianie analityczne i holistyczne. Cele kształcenia a wymagania na różnych poziomach kształcenia. Plan wynikowy. Uczeń ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Dysleksja rozwojowa. Indywidualizacja procesu kształcenia.
- Zasady dydaktyki a polonistyczne metody nauczania
- Nauczanie problemowe (koncepcja J. Brunera). Nauczanie pojęć. Metody i techniki nauczania. Podział metod. Metody aktywizujące. Metoda projektu.
- Różne wymiary integracji
- Integracja w edukacji polonistycznej. Integracja podmiotowa. Integracja estetyczna. Inne sztuki na lekcjach języka polskiego. Integrowanie kształcenia literacko-kulturowego i językowego.
- Konteksty edukacji polonistycznej
- Wymiary przedmiotu. Kontekst macierzysty. Typy kontekstów i ich funkcja. Sposoby wizualizacji. Multimedia w edukacji.
- Neurodydaktyka: motywacja, pamięć, samokształcenie
- Neuromity w edukacji. Motywowanie – najważniejsze zasady. Mechanizmy pamięci. Techniki pracy umysłowej. Zachęta do samokształcenia (funkcje podręcznika, sposoby formułowania pytań i zadań).

Nazwa zajęć: Edukacja wizualna na lekcjach języka polskiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- analizować materiały wizualne z uwzględnieniem wybranej metodologii,
- dobierać i selekcjonować materiały wizualne w zależności od środowiska edukacyjnego i charakteru zajęć
- stosować w praktyce lekcyjnej materiały wizualne dla potrzeb kształcenia polonistycznego,
- projektować rozbudowane działanie dydaktyczne z wykorzystaniem materiałów wizualnych (tzw. projekt dydaktyczny),
- planować lekcję języka polskiego z wykorzystaniem materiałów wizualnych.

Treści programowe dla zajęć:

- Neurofizjologiczne, psychologiczne podstawy teorii widzenia
- Metody interpretacji materiałów wizualnych
- Typologia materiałów wizualnych. Zasady i formy komunikacji wizualnej
- Zasady wykorzystania materiałów wizualnych w dydaktyce polonistycznej na II etapie edukacyjnym. Analiza i interpretacja
- Analiza materiałów edukacyjnych: podręczników, środków dydaktycznych, platform edukacyjnych, stron internetowych pod kątem przydatności materiałów wizualnych
- Projekt edukacyjny z wykorzystaniem materiałów wizualnych
- Projekt lekcji z wykorzystaniem materiałów wizualnych

Nazwa zajęć: Literatura dla dzieci (ujęcie synchroniczne)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma podstawową wiedzę dotyczącą specyfiki i zadań literatury dla młodego czytelnika, jej miejsca w kulturze, problematyki odbioru przez niedorośli czytelników
- potrafi posługiwać się terminologią funkcjonującą w obszarze badań literatury dla młodego czytelnika
- zna wybrane pozycje należące do arcydzieł literatury dziecięcej i młodzieżowej (polskiej i światowej) oraz teksty z literatury nowej, potrafi dokonać ich analizy i interpretacji w kontekście dziecięcości – z wykorzystaniem narzędzi przyjętych we współczesnej refleksji literaturoznawczej
- potrafi wyjaśnić, na czym polega potrzeba interdyscyplinarności badań nad literaturą dziecięcą i młodzieżową, potrafi wyszukać informacje z innych dziedzin (źródła) i wykorzystać je w analizie i interpretacji literatury dla młodego odbiorcy (psychologia rozwojowa, pedagogika, kultura masowa itp.)

Treści programowe dla zajęć:

- Literatura dziecięca i dzieciństwo (interdyscyplinarność studiów nad dzieciństwem, historia dzieciństwa, literatura dziecięca a inne media, rola literatury w rozwoju dziecka).
- Literatura dziecięca i młodzieżowa – zagadnienia definicyjne („osobność” literatury dziecięcej, semiotyczna natura tekstów dla młodego odbiorcy).
- Literatura dziecięca i młodzieżowa – w perspektywie odbiorcy. Dziecko jako odbiorca literatury (psychologiczne mechanizmy odbioru, wartościowanie dziecięce a dorosłe). Czytelnik

młodzieżowy i jego potrzeby. Społeczne konteksty odbioru. Problematyka literatury dla młodego czytelnika a prefiguratywność współczesnej kultury.

- „Nurty, konwencje, tematy” – najważniejsze zjawiska literatury dziecięcej i młodzieżowej w kontekście historycznym. Wybrane teksty z zakresu klasyki – klasyczne i nowe opracowania. Tendencje w najnowszej literaturze dziecięcej i młodzieżowej (np. współczesna literatura fantastyczna dla młodego czytelnika).
- Krytyka literatury dla młodego czytelnika – tradycja oraz nowe kierunki. Zagadnienia cenzury oraz tabu. Literatura dziecięca/młodzieżowa a ideologia (np. gender, postkolonializm a literatura dziecięca)
- Literatura dziecięca/młodzieżowa – w obiegu szkolnym. Kanon szkolny. Szkolna lektura klasyki z uwzględnieniem nowszych tendencji w badaniach literackich. Wielokulturowość w literaturze dla młodego czytelnika – na lekcjach języka polskiego.
- Literatura dziecięca/młodzieżowa – w perspektywie biblioterapeutycznej. Biblioterapia w paradygmacie narracyjnym. Storytelling.

Nazwa zajęć: Literatura w szkole podstawowej – teksty i konteksty

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma podstawową wiedzę dotyczącą kanonu literatury dla dzieci i młodzieży, związków literatury dziecięcej z literaturą powszechną
- posługuje się terminologią interpretacyjną i wykorzystuje ją w badaniach literatury zalecanej uczniom
- wykazuje się znajomością lektur zalecanych w szkołach, potrafi zaproponować uczniom lektury dodatkowe, należące do arcydzieł literatury dziecięcej i młodzieżowej
- posiada umiejętność krytycznej analizy źródeł, wykorzystuje w toku interpretacji wiedzę z psychologii, kultury popularnej, sztuki, filozofii i życia społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Kanon literacki, literatura powszechna i literatura dziecięca, archetypiczność, interdyscyplinarność, rozwój ucznia.
- Kryteria wyłonienia „literatury czwartej” lub „literatury osobnej”, język literacki a język literatury dziecięcej.
- Uczeń jako odbiorca; mechanizmy odbioru, bariery odbioru, postawy czytelnicze, linie czytania A. Rumpfa, zagadnienia wartościowania.
- Tendencje, tematy, motywy; klasyka, literatura baśniowa, literatura fantastyczna.
- Tradycyjne i nowoczesne wykładnie interpretacyjne, pojęcie tabu, wpływ ideologii (komunizm, gender, postkolonializm).
- Sens terapeutyczny literatury w szkole, wpływy biblioterapii, neuronauki społecznej, literatura a kształtowanie umysłu.

Nazwa zajęć: Technologia informacyjna dla nauczycieli humanistów

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Wykazać się podstawową wiedzą i umiejętnościami w zakresie technik informatycznych: redakcja tekstu, obróbka ilustracji, tworzenie arkusza kalkulacyjnego i przygotowanie prezentacji multimedialnej.
- Wykazać się umiejętnościami w zakresie korzystania z baz danych, pozyskiwania i przetwarzania informacji.
- Posługiwać się podstawowymi programami komputerowymi, tablicą interaktywną i dziennikiem elektronicznym.
- Wyszukiwać informacje o projektach edukacyjnych, przygotować wniosek projektowy.
- Rozumieć wpływ kultury wirtualnej na kulturę umysłową i naukową.

Treści programowe dla zajęć:

- Charakterystyka Internetu: katalogi, bazy danych, nawigacja w hipertekście, ochrona własności intelektualnej.
- Poznanie edytorów, arkuszy kalkulacyjnych i innych programów komputerowych.
- Udział Internetu w pracy polonisty (portal edukacyjny, witryna nauczyciela, e-learning, podręczniki multimedialne).
- Omówienie multimedialnych tekstów kultury masowej i przejawów uczniowskiej, internetowej aktywności w perspektywie polonistycznej (gry komputerowe, twórczość internetowa, świadectwa i style odbioru).
- Projekt edukacyjny

- Wpływ multimediów na umysł, mechanizmy pamięci i techniki pracy umysłowej.

Nazwa zajęć: Teksty ikoniczne na lekcjach języka polskiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- analizować materiały wizualne z uwzględnieniem wybranej metodologii,
- potrafi dobierać i selekcjonować materiały wizualne w zależności od środowiska edukacyjnego i charakteru zajęć,
- potrafi stosować w praktyce lekcyjnej materiały wizualne dla potrzeb kształcenia polonistycznego,
- potrafi projektować rozbudowane działanie dydaktyczne z wykorzystaniem materiałów wizualnych (tzw. projekt dydaktyczny),
- potrafi planować lekcję języka polskiego z wykorzystaniem materiałów wizualnych.

Treści programowe dla zajęć:

- Neurofizjologiczne, psychologiczne podstawy teorii widzenia
- Metody interpretacji materiałów wizualnych
- Typologia materiałów wizualnych. Zasady i formy komunikacji wizualnej
- Zasady wykorzystania materiałów wizualnych w dydaktyce polonistycznej na II etapie edukacyjnym. Analiza i interpretacja
- Analiza materiałów edukacyjnych: podręczników, środków dydaktycznych, platform edukacyjnych, stron internetowych pod kątem przydatności materiałów wizualnych
- Projekt edukacyjny z wykorzystaniem materiałów wizualnych
- Projekt lekcji z wykorzystaniem materiałów wizualnych

Nazwa zajęć: Dydaktyka języka polskiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o zakresie, miejscu i znaczeniu metodyki nauczania literatury i j. polskiego zorientowaną na działania praktyczne;
- zna treść podstawowych dokumentów oświatowych i umie wykorzystać je w praktyce zawodowej, kompetentnie posługuje się terminologią stosowaną w dydaktyce przedmiotowej, potrafi dostosować sposoby pracy do etapu rozwoju intelektualnego i emocjonalnego ucznia oraz do zadań przedmiotu;
- potrafi planować kształcenie sprawności językowych i komunikacyjnych uczniów; dostrzega różnice pomiędzy modelem teoretycznym dydaktyki j. polskiego a praktyką szkolną;
- potrafi zaplanować pracę z tekstem kultury, świadomie wykorzystując różne metody analizy i interpretacji;
- umie właściwie zaplanować proces kształcenia (plan dydaktyczny, konspekt, scenariusz, projekt) i przeprowadzić lekcję warsztatową z języka polskiego;
- umie analizować efekty własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej; potrafi zaplanować własny rozwój zawodowy;

Treści programowe dla zajęć:

- Dominanty kształcenia polonistycznego w szkole podstawowej w świetle dokumentów oświatowych.
- Cele edukacyjne w nauczaniu języka polskiego, strategie, metody, formy pracy w szkole podstawowej. Operacjonalizacja celów. Modele lekcji, formalna struktura lekcji, cykl lekcji.
- Sprawność językowa i komunikacyjna ucznia szkoły podstawowej: koncepcje dydaktyczne a praktyka szkolna.
- Odbiór różnych tekstów kultury. Alfabet tekstów kultury: medialność, wizualność, audialność, audiowizualność, wielozmysłowość.
- Teoretyczne i praktyczne problemy odbioru literatury w szkole: uwarunkowania lektury tekstu kultury, bariery odbioru. Kształtowanie pojęć.
- Motywowanie do lektury: sprawności lekturowe ucznia, kanon literacko-kulturowy, całość a fragment dzieła literackiego.
- Rozwijanie umiejętności tekstotwórczych ucznia szkoły podstawowej: formy wypowiedzi ustnych i pisemnych, poprawność językowa i tekstowa, twórcze pisanie.
- Dokumenty oświatowe a projektowanie i realizacja lekcji (podstawa programowa, program nauczania, plan wynikowy).
- Rola środków dydaktycznych w kształceniu polonistycznym.

- Indywidualizacja procesów nauczania j. polskiego (praca z uczniem wybitnie zdolnym oraz z uczniami dysfunkcyjnymi, np. dyslektycznymi).
- Projektowanie i planowanie pracy szkolnego polonisty. Samokształcenie i docieranie do informacji, selekcjonowanie wiedzy, ocena krytyczna źródeł, wykorzystanie multimedialnych i technologii informacyjnych.
- Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności (w tym egzaminy zewnętrzne), rola oceny szkolnej i jej komunikowanie, kryteria oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Nazwa zajęć: **Emisja głosu**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zachowuje prawidłową postawę i stosuje rozluźnianie odpowiednich partii ciała nieodzowne dla dobrej emisji głosu
- rozumie zależność efektywności głosowej od prawidłowego oddechu
- stosuje techniki oddechowe wspomagające tworzenie głosu
- planuje działania profilaktyczne w celu zapobieżenia zaburzeniom głosu
- zna zasady poprawnej dykcji i stosowania elementów prozodycznych
- rozumie znaczenie wyrazistości mówienia jako najbardziej istotnego elementu sztuki prezentacji
- rozumie znaczenie mowy ciała w sztuce prezentacji
- jest świadomy swoich możliwości ekspresji w uzależnieniu od warunków podejmowanego wysiłku głosowego

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do emisji głosu, budowanie świadomości głosowej
- Proces oddechowy - ćwiczenia oddechowe, wydłużanie fazy wydechowej
- Ćwiczenia relaksacyjne, ćwiczenia prawidłowej postawy, rozluźnianie stref mięśniowych odpowiedzialnych za prawidłowy oddech i fonację
- Ćwiczenia fonacyjne, artykulacja samogłosek
- Ćwiczenia artykulacyjne spółgłosek
- Ćwiczenia dykcji w zbitkach spółgłoskowych
- Poprawna dykcja i elementy prozodyczne w głośnym czytaniu
- Sztuka prezentacji
- Patologie głosu, choroby zawodowe, profilaktyka

Nazwa zajęć: **Ocenianie holistyczne i analityczne w edukacji**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma podstawową wiedzę na temat związków projektowania procesu dydaktycznego z podstawą programową, programem/podręcznikiem
- umie przeanalizować, ocenić i dostosować do własnych potrzeb plany pracy dydaktycznej i/lub ułożyć własny plan
- ma i potrafi zastosować wiedzę na temat kontroli i oceny efektów pracy uczniów, jej rodzajów i funkcji, tj. potrafi sprawdzić, ocenić i przeanalizować efekty pracy uczniów dobierając do swoistości prac i stosując kryteria polonistyczne
- potrafi skonstruować testy i sprawdziany odpowiednie dla szkoły podstawowej i powiązane z własnymi planami dydaktycznymi oraz formy sprawdzające rozwijające kreatywność uczniów
- ma wiedzę o uwarunkowaniach prawnych i etycznych procesu ewaluacji pracy na lekcjach języka polskiego; potrafi analizować efekty własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej
- potrafi napisać scenariusz lekcji/cyklu lekcji w zgodzie ze swoim planem dydaktycznym

Treści programowe dla zajęć:

- Projektowanie procesu kształcenia.
- Plany pracy dydaktycznej. Rozkład materiału. Scenariusz lekcji/cyklu lekcji.
- **Kontrola i ocena efektów pracy uczniów.** Konstruowanie testów i sprawdzianów. Ocenianie i jego rodzaje. Ocenianie bieżące, semestralne i roczne. Funkcje oceny.
- Etyczne i prawne aspekty procesu ewaluacji. Sprawdzane i ocenianie jakości kształcenia i pracy szkoły. Ewaluacja.
- Ocenianie nauczyciela. Analiza i ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Nazwa zajęć: **Praktyka ciągła – język polski**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi przeanalizować cudze i własne działania nauczycielskie (dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze);

- diagnozuje potrzeby, możliwości, zdolności każdego ucznia oraz indywidualizuje zadania i dostosowuje metody, treści i sposoby oceniania do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów;
- adekwatnie dobiera, tworzy oraz testuje materiały, środki (w tym multimedialne i technologie informacyjne), metody pracy w celu samodzielnego projektowania, a także efektywnego realizowania działań wynikających z roli nauczyciela;
- dba o prawidłowe procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego; poprawnie posługuje się językiem ojczystym, wykazując troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej i uczniów;
- ma umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami, i rodzicami uczniów, oraz innymi osobami tworzącymi społeczność szkolną i lokalną; wykazuje aktywność w podejmowaniu działań profesjonalnych samodzielnie i zespołowo, przyjmując różne role;
- wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, który poszukuje ciekawych form pracy dla uczniów i siebie.

Treści programowe dla zajęć:

- **Przygotowanie do praktyki ciągłej**
- Wyjaśnienie zadań i obowiązków związanych z realizacją praktyki (cele praktyki, regulamin, obowiązki studenta i jego opiekunów, obowiązująca dokumentacja, warunki zaliczenia).
- **Poznawanie szkoły**
- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
- **Edukacja polonistyczna w klasach IV-VIII w świetle dokumentów szkolnych**
- Analizowanie programu nauczania, planów wynikowych, podręczników do języka polskiego, przewodników metodycznych; planów pracy bibliotekarza szkolnego (np. lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, konkursy itp.)
- **Polonista wychowawcą**
- Uczestniczenie w spotkaniach rady pedagogicznej oraz zespołu wychowawców klas; udział w pozalekcyjnych działaniach opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli (spotkania rady rodziców i samorządu uczniowskiego, apele, imprezy szkolne, zorganizowane wyjścia grup uczniowskich, różne formy współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym, zajęcia pozalekcyjne, dyżury na przerwach międzylekcyjnych).
- Poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń.
- Współpraca z psychologiem, pedagogiem, logopedą, bibliotekarzem dotycząca różnych sytuacji dydaktycznych i wychowawczych, które występują w danej szkole.
- Przygotowanie i przeprowadzenie dwóch lekcji wychowawczych (kl. IV-VI, kl. VII-VIII).
- **Zadania nauczyciela polonisty**
- Uczestniczenie w spotkaniach zespołu przedmiotowego.
- Obserwacja lekcji języka polskiego i ich analizowanie (związki między praktyką – konstrukcja lekcji, zadania, metody, cele itd. a teorią dydaktyczną).
- Analizowanie propozycji metodycznych w podręcznikach oraz w innych – pochodzących z różnych źródeł – materiałach pomocniczych (pochodzących z różnych źródeł) i ich funkcjonalnego wykorzystania.
- Krytyczna ocena i twórcze wykorzystanie dostępnych publikacji dydaktycznych dotyczących uczniowskich kompetencji.
- Wykorzystanie narzędzi diagnostycznych w pracy z uczniem umożliwiających określanie kompetencji kluczowych, umożliwiających funkcjonowanie człowieka we współczesnym świecie.
- Znajomość i zastosowanie sposobów rozwijania kompetencji literackich, kulturowych i językowych uczniów.
- Tworzenie autorskich projektów lekcji dotyczących kształcenia literacko-kulturowego i językowego (zgodnie z wymaganiami przedstawionymi na zajęciach z metodyki) i ich realizacja.
- Prowadzenie lekcji języka polskiego z uwzględnieniem holistycznego wymiaru przedmiotu i jego funkcji formacyjnej.

- Lekcja sprawdzająca – przygotowanie do lekcji, refleksje studenta po przeprowadzeniu zajęć, omówienie z udziałem nauczyciela opiekuna praktyki/w miarę możliwości z dyrektorem szkoły, innymi nauczycielami polonistami, nauczycielem akademickim.
- **Szkolne zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi**
- Dobieranie strategii uczenia się do umiejętności uczniów i stopnia trudności omawianych treści.
- Organizowanie pracy indywidualnej z uczniami (diagnozowanie zdolności i potrzeb, projektowanie i realizowanie zajęć z wybranym uczniem lub grupą uczniów, ewaluacja zajęć).
- **Autorefleksja**
- Konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką.
- Ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron).
- Podsumowanie praktyk z udziałem studenta/-ów, nauczyciela – opiekuna praktyki, dyrektora szkoły, w miarę możliwości nauczycieli polonistów/nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za przygotowanie nauczycielskie studentów.

Nazwa zajęć: Prawne aspekty pracy szkoły

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Wymienić najważniejsze akty prawne obowiązujące w systemie oświaty, określić, jakie aspekty działalności szkoły oraz zawodu nauczyciela i w jakim zakresie regulują.
- Wyjaśnić, jaki jest status prawny nauczyciela i ucznia, na czym polegają prawa i obowiązki nauczyciela i wychowawcy oraz scharakteryzować ścieżkę rozwoju zawodowego nauczyciela stażysty w świetle obowiązującego prawa.
- Scharakteryzować system zewnętrzny oceniania i egzaminowania oraz opisać kompetencje Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe akty prawne i ich hierarchizacja (Konstytucja, ustawa, uchwała, rozporządzenie, akty prawa miejscowego), miejsce i znaczenie prawa oświatowego w systemie prawnym Rzeczypospolitej.
- Organizacja systemu oświaty w RP, ustrój szkolny, kompetencje ministra, kuratora, dyrektora, rady pedagogicznej i innych szkolnych organów samorządowych.
- Uczeń w systemie oświaty. Obowiązek szkolny a obowiązek nauki. Regulacje prawne określające zasady udostępniania przez nauczyciela informacji o uczniu, ze szczególnym uwzględnieniem informacji przekazywanych drogą elektroniczną (dziennik elektroniczny); podstawowe obowiązki nauczyciela w zakresie ochrony danych osobowych ucznia i jego prawnych opiekunów.
- Status prawny nauczyciela i wychowawcy. Obowiązki opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne nauczyciela. Procedury awansowania nauczycieli. Procedura odbywania i zaliczania stażu w szkole. Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy. Postępowanie dyscyplinarne wobec nauczycieli.
- Ocenianie i klasyfikowanie uczniów w świetle prawa oświatowego. Wewnątrzszkolny i zewnątrzszkolny system oceniania. Tryb przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

Nazwa zajęć: Kultura współczesna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- posiada orientację we współczesnych wątkach kulturoznawstwa, filozofii i innych dyscyplin zainteresowanych kulturą, potrafi nazwać i wykorzystać wybrane metodologie we własnym omówieniu wybranych zjawisk kultury;
- rozpoznaje i nazywa bogactwo odniesień kulturowych w zróżnicowanych tekstach, których zna reprezentatywny dla ostatnich dwóch dekad szereg; potrafi utwory i zjawiska te wykorzystać jako punkt odniesienia w wypowiedzi pisemnej oraz w możliwych działaniach dydaktycznych w pracy zawodowej;
- wykazuje się etyczną i estetyczną wrażliwością na różnorodność kulturową i potrafi ją wykorzystać w dyskusji o współczesnej kulturze oraz prezentowaniu własnej identyfikacji kulturowej a także dzięki nim rozwiązywać problemy wynikające z różnic kulturowych
- korzysta sprawnie i twórczo z narzędzi interdyscyplinarnych w procesie pozyskiwania wiedzy, a także w komunikacji; krytycznie, samokrytycznie postrzega swój udział w kulturze

- potrafi analizować, interpretować oraz wartościować współcześnie istotne, charakterystyczne, popularne zjawiska kulturowe, zarówno w obrębie kultury rodzimej, jak i innych kultur, wykorzystuje przy tym współcześnie istotne filozoficzne odniesienia;
- rozpoznaje specyfikę różnorodnych narzędzi i mediów związanych z udziałem w kulturze;
- wykorzystuje rozmaite źródła wiedzy o kulturze, z uwzględnieniem narzędzi intermedialnych, a także umie zastosować tę wiedzę ogólną w obserwacji praktyki życiowej
- wykazuje się inwencją w zakresie samodzielnego myślenia i prezentacji jego wyników

Treści programowe dla zajęć:

- Współczesne badania nad kulturą; metodologie badania i filozofia kultury w XXI wieku. Wzory, źródła i obiegi kultury w pierwszych dekadach XXI stulecia
- Dominujące we współczesności media, gatunki, formaty i mechanizmy kulturalne
- Współczesność jako zagadnienie. Postrzeganie czasu w (po)nowoczesnym świecie; tradycja a współczesność w badaniach kulturoznawczych; kwestie ciągłości kultur i zagadnienie miejsca cywilizacji śródziemnomorskiej we współczesnych definicjach kultury polskiej i europejskiej
- Wydarzenie kulturalne w globalnej wiosce. Znaczenie promocji i instytucji kultury (nagród, festiwali, targów...) oraz wybrane przykłady ważnych powszechnych doświadczeń kulturowych ostatnich dwudziestu lat.
- Rytuał, zabawa, praca jako współczesne źródła kultury
- Cechy charakterystyczne rodzimej kultury narodowej na tle kultur Europy i świata.
- Stereotypy: np. płciowe, narodowe, regionalne, rasowe, kategoria inności we współczesności.
- Rejestry kultury – relacja między tym, co “artystyczne” i tym, co “masowe” jako zagadnienie społeczne i aksjologiczne
- Teksty artystyczne i literackie reprezentacyjne dla ważnych w kulturze europejskiej tekstów

Nazwa zajęć: Poetyka z analizą dzieła literackiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi dokonać analizy i interpretacji tekstu literackiego, wartościować utwory literackie oraz umiejętnie uzasadnić własną hipotezę interpretacyjną (posługując się odpowiednią terminologią i odwołując się do literatury przedmiotu)
- potrafi zanalizować budowę wersyfikacyjną oraz rozpoznać i scharakteryzować poszczególne systemy wersyfikacyjne
- potrafi rozpoznać i scharakteryzować stylistykę wybranego tekstu literackiego (ze szczególnym uwzględnieniem środków stylistycznych i tropów)
- umie zanalizować kompozycję tekstu literackiego (m. in. rozpoznać jednostki konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze, potrafi przeanalizować sytuację narracyjną, sposób konstrukcji postaci, czasu i przestrzeni w powieści)
- potrafi rozpoznać i scharakteryzować najważniejsze gatunki literackie
- umie czytać ze zrozumieniem prace naukowe z zakresu poetyki i odnieść się do ich głównych tez

Treści programowe dla zajęć:

- Przedmiot zainteresowań poetyki i jej miejsce wśród dziedzin nauki o literaturze
- Poezja, liryka, wiersz; utwór poetycki, utwór liryczny, utwór wierszowany – ich wzajemne zależności. Poezja a proza
- Charakterystyka systemów wersyfikacyjnych (rys historyczny, konstanty i tendencje, najczęstsze formaty, zastosowanie)
- Wprowadzenie do stylistyki (style funkcjonalne a styl tekstu literackiego, stylizacja)
- Leksykalne i składniowe środki stylistyczne – typologia, przykłady
- Przekształcenia semantyczne – tropy (zwłaszcza metafora, symbol, alegoria, ironia) – typologia, przykłady.
- Kompozycja – jej typy i podstawowe pojęcia. Jednostki konstrukcyjne świata przedstawionego: motyw, wątek, postać, akcja i fabuła.
- Elementy dzieła literackiego: czas i przestrzeń, postać literacka.
- Sytuacja narracyjna i typy narracji.
- Wybrane gatunki literackie (charakterystyka, rys historyczny, przemiany konwencji gatunkowych).

Nazwa zajęć: Wiedza o kulturze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- sprawnie i twórczo korzysta z narzędzi interdyscyplinarnych w pozyskiwaniu wiedzy i w komunikacji
- rozpoznaje i nazywa bogactwo odniesień kulturowych
- wykazuje się wrażliwością – etyczną i estetyczną – na różnorodność kulturową
- jako świadoma jednostka – krytycznie i samokrytycznie – uczestniczy w kulturze
- prezentuje własną identyfikację kulturową i empatycznie rozumie inne tożsamości kulturowe
- rozpoznaje specyfikę różnorodnych narzędzi i mediów związanych z udziałem w kulturze
- umie rozwiązywać problemy wynikające z różnic kulturowych
- analizuje, interpretuje oraz wartościuje zjawiska kulturowe, zarówno kultury rodzimej, jak i innych kultur
- wykorzystuje rozmaite źródła wiedzy o kulturze (z uwzględnieniem narzędzi intermedialnych) oraz zastosowuje tę wiedzę ogólną w obserwacji praktyki życiowej
- wykazuje się inwencją w zakresie samodzielnego myślenia i prezentacji jego wyników

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie kultury. Wzory, źródła i obiegi kultury. Antropologia kulturowa jako metodologia badań.
- Człowiek w świecie. Różnorodność kulturowa a podobieństwo kultur. Identyfikacja kulturowa.
- Wizja cywilizacji śródziemnomorskiej jako konstytuanty kultury polskiej i europejskiej.
- Czas – cykliczne i linearne rozumienie czasu. Przestrzeń święta i świecka
- Źródła kultury – rytuał, zabawa, praca.
- Cechy charakterystyczne rodzimej kultury narodowej na tle kultur Europy i świata.
- Stereotypy: np. płciowe, narodowe, regionalne, rasowe. Kategoria inności
- Dzieło a arcydzieło literackie: źródło kultury, jej efekt i komunikat kulturowy. Arcydzieło jako soczewka kultury: archetyp, apokryf, topos, mit.
- Współczesne dyskursy kulturoznawcze (np. ludobójstwo, postkolonializm, feminizm, kultura masowa i popularna).

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do antyku greckiego i rzymskiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać najważniejsze osiągnięcia literatury i kultury starożytnej Grecji i Rzymu jako prymarne dla całej kultury europejskiej na przestrzeni wieków
- potrafi zinterpretować starożytny utwór z uwzględnieniem tematyki, genologii i topiki tekstu
- umie określić rolę tradycji antycznej i w kulturze europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem kultury i literatury polskiej
- potrafi samodzielnie poszukiwać, rozpoznawać i interpretować elementy greckiego i rzymskiego antyku (toposy, postaci, motywy, genologię, stylizacje językowe) w literaturze polskiej – z naciskiem na współczesność
- potrafi uczestniczyć w wydarzeniach naukowych i kulturalnych, dotyczących antyku i ich recepcji w literaturze i kulturze nowożytnej

Treści programowe dla zajęć:

- Literatura starożytnej Grecji i Rzymu – próba periodyzacji
- Znaczenie tradycji antycznej dla kultury europejskiej (refleksje ogólne)
- Mity antyczne jako zbiór nieśmiertelnych tematów, motywów, toposów i symbolów
- Antropologia antyku grecko-rzymskiego
- i jej odzwierciedlenie w literaturze
- Teatr antyczny – od obrzędu religijnego do rozrywki
- Genologia antyczna i jej nowożytne kontynuacje (na wybranych przykładach)
- Liryka antyczna i jej echa w literaturze polskiej
- Języki klasyczne i ich rola w kulturze europejskiej
- *Latinitas* i jej rola w kulturze i literaturze polskiej.

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do Biblii

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać wskazać dziedzictwo biblijne jako prymarne dla całej kultury europejskiej na przestrzeni wieków
- potrafi zinterpretować fragment tekstu biblijnego z uwzględnieniem tematyki, genologii i topiki tekstu

- umie określić rolę tradycji judeochrześcijańskiej w kulturze europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem kultury i literatury polskiej
- potrafi samodzielnie poszukiwać, rozpoznawać i interpretować proveniencje biblijne (toposy, postaci, motywy, genologię, stylizacje językowe) w literaturze polskiej – z naciskiem na współczesność
- potrafi uczestniczyć w wydarzeniach naukowych i kulturalnych, dotyczących Biblii i jej recepcji w literaturze i kulturze nowożytnej

Treści programowe dla zajęć:

- Języki klasyczne i ich rola w kulturze europejskiej
- Chrześcijańska symbolika alfabetu greckiego; język *koine* jako język Nowego Testamentu
- *Latinitas* i jej rola w kulturze i literaturze polskiej
- Biblia – księga ksiąg i znak kultury
- Znaczenie tradycji biblijnej dla kultury europejskiej jako jej podwaliny
- Biblia i jej obecność w literaturze i kulturze polskiej – próba podziału według odniesień do materiału biblijnego (ze szczególnym uwzględnieniem współczesnej literatury)
- Genologia biblijna i jej nowożytne kontynuacje (na wybranych przykładach)
- Dialog teandryczny i antropologiczny - jako bogactwo uczuć
- i jego odzwierciedlenie w wybranych psalmach
- Bohaterowie i herosi Starego i Nowego Testamentu – w literaturze i sztuce (wybrane przykłady)
- Bohaterki i Heroiny Starego i Nowego Testamentu – w literaturze i sztuce (wybrane przykłady)
- Antyczna symbolika mitologiczna w spuściźnie literatury i sztuki chrześcijańskiej (Ojcowie Kościoła np. św. Augustyn, sztuka wczesnochrześcijańska)

Nazwa zajęć: Kultura języka polskiego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- właściwie definiuje podstawowe pojęcia związane z poprawną komunikacją językową
- rozumie i wyjaśnia zależności między sytuacją komunikacyjną a poziomami normy, stosowanymi kryteriami oceny innowacji
- rozpoznaje i rozróżnia widoczne w tekstach tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny
- potrafi rozstrzygać problemy poprawnościowe, z którymi styka się w różnych typach tekstów
- umie dobierać środki językowe optymalnie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej
- dostrzega innowacje i zmiany językowe występujące w tekstach mówionych i pisanych, także elektronicznych
- wybiera właściwe narzędzia do oceny innowacji językowych, w tym błędów, rozumie mechanizm błędów językowych
- umie korzystać z dostępnych źródeł ortoepicznych
- umie podjąć dyskusję nad statusem poprawnościowym form językowych w różnych sytuacjach komunikacyjnych
- przekonująco uzasadnia prezentowaną przez siebie postawę wobec języka
- kompetentnie popularyzuje wiedzę z zakresu kultury języka, przyczyniając się do podniesienia poziomu kultury komunikacji językowej w społeczeństwie

Treści programowe dla zajęć:

- **Przegląd ważniejszych wydawnictw z zakresu poprawności językowej:** słowniki poprawnej polszczyzny; wersje elektroniczne słowników poprawnej polszczyzny; inne słowniki poprawnościowe; poradniki językowe; czasopisma językoznawcze; internetowe poradnie językowe
- **Kultura języka jako dyscyplina językoznawcza. Podstawowe pojęcia z zakresu kultury języka:** kultura języka w ujęciu tradycyjnym (warszawska szkoła kultury języka); nurt socjolingwistyczny w badaniach kulturalnojęzykowych; etyka słowa, estetyka słowa; system, norma, uzus, tekst; obiektywny charakter normy jako płaszczyzny odniesienia dla zjawisk innowacyjnych; elita humanistyczna jako grupa kształtująca normę; stosunek normy do pozostałych płaszczyzn języka; innowacja językowa, zmiana językowa, błąd językowy; typy błędów językowych
- **Struktura współczesnej normy językowej. Typy norm językowych:** jednostki jednokształtne i jednostki wielokształtne wchodzące w skład normy; typy wariantów normy; norma języka ogólnego a odmiany regionalne współczesnej polszczyzny – gwary miejskie; norma wzorcowa i norma użytkowa (potoczna); norma skodyfikowana; normy cząstkowe:

- fonetyczna, słowotwórcza, fleksyjna, składniowa, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, ortograficzna, interpunkcyjna
- **Typy innowacji językowych:** innowacje uzupełniające; innowacje regulujące; innowacje rozszerzające; innowacje nawiązujące; innowacje skracające i ich typy; innowacje precyzujące – zjawisko semantycznej repartycji wariantów normy
 - **Innowacje uzupełniające w polszczyźnie XXI wieku:** przyczyny powstawania innowacji uzupełniających; neologizmy słowotwórcze; neologizmy semantyczne (neosemantyzmy); neologizmy frazeologiczne (w tym zestawienia); najnowsze zapożyczenia
 - **Kryteria oceny innowacji językowych:** przegląd propozycji badawczych dotyczących stosowania kryteriów poprawności językowej; kryteria wewnętrznojęzykowe i zewnętrznojęzykowe
 - **Współczesna norma frazeologiczna:** struktura współczesnej normy frazeologicznej; typy innowacji frazeologicznych: uzupełniające, modyfikujące (ich rodzaje), rozszerzające, parafrazujące (trawestujące), semantyczne, mieszane; innowacja frazeologiczna a błąd frazeologiczny; zasady poprawności frazeologicznej
 - **Kodyfikacja. Polska polityka językowa:** problemy związane z kodyfikacją języka; postawy użytkowników wobec języka; polityka językowa w Polsce w realiach Unii Europejskiej; *Ustawa o języku polskim* i działalność Rady Języka Polskiego
 - **Zjawisko mody językowej:** moda i snobizm w języku; szablon leksykalny; wyrazy modne w 2. połowie XX w. a moda językowa XXI wieku
 - **Zewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku:** internacjonalizacja; terminologizacja (technologizacja); demokratyzacja; mediatyzacja; zjawisko nowej piśmienności
 - **Wewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku:** uniwerbizacja; multiwerbizacja; pleonazmy i tautologie; nowe tendencje w systemie gramatycznym

Nazwa zajęć: **Arcydzieła literatury europejskiej**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wskazuje arcydzieła i kluczowe utwory literackie kultury Zachodu, zna ich miejsce w epoce, do której należą i miejsce w tradycji kulturowej;
- potrafi analizować, interpretować wybitne teksty literackie na tle poszczególnych epok przy wykorzystaniu wybranych metodologii oraz określać ich przydatność w procesie edukacji;
- zna kryteria wartościowania tekstów literackich i mechanizmy stojące za tworzeniem kanonu, trudnościami z tym związanymi w świetle dwudziestowiecznych metodologii i perspektyw badawczych (np. postkolonializm, krytyka feministyczna); potrafi zaplanować odniesienie się do tych problemów w procesie dydaktycznym i samodzielnie wskazywać możliwe uzupełnienia listy lektur obowiązkowych;
- określa społeczne znaczenie arcydzieł, ich miejsce w obrębie kształtowania się tożsamości narodowej, kulturowej; rozróżnia wyróżnione miejsce tekstu literackiego w obrębie kultury konkretnego kraju, Europy lub jakiegoś jej regionu czy całego zachodniego świata (zasięg arcydzieł europejskich); potrafi wskazać i omówić teksty reprezentatywne dla każdego z tych zasięgów;
- rozumie, jakie ramy dla procesu dydaktycznego na różnych etapach kształcenia budują arcydzieła, które często nie są możliwe do wykorzystania w całości w procesie edukacji; dokonuje ich analizy pod kątem możliwego wykorzystania fragmentów, potrafi wyjaśnić znaczenie konkretnego tekstu również przez odwołanie do powiązanych z nim utworów przeznaczonych dla młodzieży; rozważa arcydzieła literatury dziecięcej w kontekście wybitnych utworów pisanych z myślą o dojrzałym czytelniku;
- umie omówić wybrane zależności między literaturą a innymi sztukami, w tym adaptacjami i tekstami inspirowanymi ważnymi utworami literackimi, w kontekście ich możliwej aplikacji w procesie dydaktycznym.

Treści programowe dla zajęć:

- Arcydzieła literackie w kontekście historycznym
- Ważne nazwiska na literackiej mapie Zachodu oraz epokowe znaczenie gatunków i konwencji, w obrębie których w danym czasie "objawiają" się arcydzieła;
- Dzieło literackie jako nośnik określonych wartości i wizji świata oraz ważny składnik tradycji.
- Ważne kategorie estetyczne literatury Zachodu pomocne w interpretacji i wartościowaniu tekstów kultury.
- Społeczne ramy powstawania i odbioru tekstów

- Dzieło ważne kulturowo i wybitne literacko a kwestie etyki i moralności (kontrowersyjnych poglądów możliwych do odczytania z tekstu, postaci kontrowersyjnych, ocena których spoczywa na czytelniku)
- Zagadnienie arcydzieł literatury dziecięcej
- Znaczenie obecności literatury obcej w procesie dydaktycznym oraz przykłady praktycznego wykorzystania omawianych utworów podczas lekcji języka polskiego i etyki.
- Wartość przekładu intersemiotycznego (adaptacji) w procesie dydaktycznym wybitnych utworów (nie tylko adresowanych do dzieci i młodzieży) w szkole.

Nazwa zajęć: Historia literatury staropolskiej i oświecenia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Analizować, interpretować i wartościować teksty literackie reprezentatywne dla epok staropolskich i oświecenia z wykorzystaniem podstawowej wiedzy literaturoznawczej
- Wskazać głównych autorów literatury staropolskiej i oświecenia, a także zreferować problematykę oraz kształt estetyczny ich najważniejszych dzieł
- Posługiwać się wiedzą z zakresu historii Polski w celu wyjaśnienia problematyki utworów literackich epok staropolskich i oświecenia, dostrzegać związki między wydarzeniami historycznymi a przebiegiem dziejów literatury oraz kultury
- Rozpoznać oraz scharakteryzować kluczowe idee filozoficzne i estetycznoliterackie, wpisane w utwory literackie epok staropolskich i oświecenia
- Sytuować literaturę epok staropolskich i oświecenia w szerszym kontekście kulturowym oraz dostrzegać jej związki z literaturą, kulturą i sztuką powszechną
- Wyjaśnić rolę literatury i kultury epok staropolskich i oświecenia w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej i więzi społecznych, a także wykorzystać tę kompetencję w osobistym udziale w różnych formach życia zbiorowego i we własnej praktyce zawodowej
- Operować w podstawowym zakresie informacją naukową (w tym wyszukiwać i selekcjonować informacje na temat dziejów literatury i kultury, dobierać właściwe edycje tekstów, posługiwać się kompendiami literaturoznawczymi i bibliotekami cyfrowymi), jak również stosować tę umiejętność w konkretnym kontekście zawodowym
- Samodzielnie zrealizować proste zadanie poznawcze z zastosowaniem w praktyce podstawowych elementów historycznoliterackiej procedury badawczej, takich jak dobór i analiza źródeł, rozpoznanie stanu badań, zdefiniowanie i analiza problemu poznawczego, skonstruowanie spójnego wywodu argumentacyjnego i sformułowanie wniosków
- Operować ustną oraz pisemną formą wypowiedzi, przygotować wystąpienie w dyskusji, przedstawić i uargumentować swoje stanowisko
- Pracować indywidualnie oraz w zespole, wykazywać się inwencją w zakresie samodzielnego myślenia i prezentacji jego wyników

Treści programowe dla zajęć:

- Kanoniczne dzieła literatury staropolskiej i oświecenia oraz ich usytuowanie w procesie rozwojowym literatury i kultury
- Najważniejsi autorzy literatury staropolskiej i oświecenia oraz ich usytuowanie na mapie prądów, kierunków i stylów literackich
- Proces historycznoliteracki epok staropolskich i oświecenia na tle dziejów kultury polskiej i europejskiej (oraz jej głównych zjawisk, takich jak humanizm, reformacja, sarmatyzm)
- Literatura polska wobec innych literatur europejskich: podobieństwa i różnice, wyznaczniki wspólnoty kulturowej i „obszary swoistości” kultury rodzimej
- Literatura i historia: związki, interakcje, konteksty
- Literatura wobec innych sztuk w epokach staropolskich i oświeceniu, związki literatury z estetyką, etyką i myślą filozoficzną
- Wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jej literackie manifestacje, literatura staropolska i oświecenia jako wyraz przeżyć zbiorowych i źródło wzorców postaw społecznych
- Egzystencjalny wymiar literatury dawnej, literatura staropolska i oświecenia jako refleksja nad sposobami ludzkiego bycia w świecie
- Główne pojęcia i kategorie literaturoznawcze, używane w odniesieniu do epok staropolskich i oświecenia oraz ich zastosowanie w procedurach analizy, interpretacji i wartościowania utworów literackich tych epok
- Podstawy warsztatu historyka literatury epok staropolskich i oświecenia oraz ich zastosowanie w praktyce

- Literatura staropolska i oświecenia jako tradycja oraz układ odniesienia dla kultury i literatury epok późniejszych, jej rola w budowaniu współczesnej tożsamości zbiorowej

Nazwa zajęć: Literatura powszechna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać ważne, kluczowe utwory literackie kultury Zachodu, określać w sposób ogólny charakter epoki, do której należą, i miejsce utworu w tradycji kulturowej.
- umie analizować, interpretować charakterystyczne teksty literackie na tle poszczególnych epok przy wykorzystaniu wybranych metodologii oraz określać ich przydatność w procesie edukacji.
- umie odnajdywać zależności między tekstami obecnymi w podstawie programowej dla szkół podstawowych (literatura dziecięca) a innymi utworami literatury, które posłużyć mogą jako konteksty w procesie dydaktycznym.
- potrafi wykorzystywać teksty literackie jako źródło wiedzy o kulturze epoki i jej społeczeństwie, na użytek własnych przedsięwzięć badawczych a także w procesie dydaktycznym.
- rozróżnia historycznie rozróżniane rejestry kultury (ludową, elitarną, popularną, masową), jest świadom zasad i historycznych uwarunkowań takich klasyfikacji oraz wartościuje wybrane teksty z różnych rejestrów z perspektywy współczesnego odbiorcy;
- potrafi wskazywać konkretne nawiązania między literaturą poszczególnych epok a istotnymi prądami filozoficznymi epokę kształtującymi;
- umie omówić wybrane zależności między literaturą a innymi sztukami, w tym adaptacjami i tekstami inspirowanymi ważnymi utworami literackimi, w kontekście ich możliwej aplikacji w procesie dydaktycznym.

Treści programowe dla zajęć:

- Ważne dzieła literackie w kontekście historycznym (od arcydzieł literackich do literatury popularnej)
- Prądy literackie, konwencje, gatunki i typy literatury w kulturze.
- Dzieło literackie jako nośnik określonych wartości i wizji świata oraz ważny składnik tradycji.
- Ważne kategorie estetyczne literatury Zachodu pomocne w interpretacji tekstów kultury.
- Dzieło jako źródło wiedzy historycznej i historia jako kontekst w interpretacji dzieła literackiego
- Biografia autora a interpretacja dzieła literackiego
- Odbiorca dzieła literackiego ze szczególnym uwzględnieniem pytania o status adresata dziecięcego w tradycji literackiej
- Znaczenie obecności literatury obcej w procesie dydaktycznym oraz przykłady praktycznego wykorzystania omawianych utworów podczas lekcji języka polskiego i historii.
- Wartość przekładu intersemiotycznego (adaptacji) w procesie dydaktycznym literatury powszechnej w szkole.

Nazwa zajęć: Wiedza o historycznym rozwoju polszczyzny

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna teoretyczne podstawy modelu diachronicznego opisu języka polskiego
- ma wiedzę na temat zróżnicowanych koncepcji historycznego rozwoju języka polskiego, miejsca języka polskiego wśród innych języków indoeuropejskich
- umie wskazać wpływ przemian cywilizacyjnych na zmiany w języku polskim
- potrafi wyjaśnić rolę wiedzy o historycznym rozwoju języka polskiego w całości wiedzy o języku, kulturze i komunikacji międzyludzkiej

Treści programowe dla zajęć:

- zakres wiedzy o historycznym rozwoju języka polskiego
- miejsce i znaczenie wiedzy o historycznym rozwoju języka polskiego w naukach humanistycznych (zwłaszcza w lingwistyce)
- główne metody badań dziejów języka polskiego
- terminologia językoznawstwa diachronicznego
- źródła do dziejów języka polskiego.

Nazwa zajęć: Wiedza o historycznym rozwoju polszczyzny

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma wiedzę na temat złożonych uwarunkowań rozwoju polszczyzny oraz miejsca języka polskiego wśród innych języków słowiańskich

- potrafi zinterpretować wpływ przemian cywilizacyjnych kształt polszczyzny na różnych etapach jej rozwoju
- czyta ze zrozumieniem i samodzielnie komentuje prace teoretyczne z zakresu językoznawstwa (zwłaszcza diachronicznego) w języku polskim oraz prawidłowo posługuje się podstawowymi pojęciami i terminami z zakresu językoznawstwa diachronicznego
- umie dokonać lingwistycznej analizy tekstu, zwłaszcza polszczyzny dawnej, z perspektywy diachronicznej
- czynnie uczestniczy w zespołowym rozwiązywaniu problemów z zakresu lingwistycznej interpretacji tekstów dawnych

Treści programowe dla zajęć:

- interdyscyplinarny charakter wiedzy o historycznym rozwoju języka polskiego (kontekst innych nauk humanistycznych)
- zewnętrzne uwarunkowania historii języka polskiego – język a historia, język a cywilizacja, kultura i społeczeństwo
- język polski w ujęciu genetycznym: język polski jako język indoeuropejski; język polski jako język słowiański
- granice pokrewieństwa między polszczyzną a innymi językami; język polski w ujęciu typologicznym
- najważniejsze zmiany w zakresie systemu językowego polszczyzny: fonetyka / fonologia
- najważniejsze zmiany w zakresie systemu językowego polszczyzny (fleksja): proces kształtowania się polskiej deklinacji (morfologizacja i demorfologizacja rodzaju, zanik liczby podwójnej, wykształcenie się rodzaju męskożywootnego i męskoosobowego)
- najważniejsze zmiany w zakresie systemu językowego polszczyzny (fleksja): proces kształtowania się polskiej koniugacji (rozwój czasu przeszłego i jego konsekwencje dla innych kategorii gramatycznych czasownika, powstanie nowych polskich wzorców odmiany w czasie teraźniejszym)

Nazwa zajęć: Historia Literatury Polskiej – klasycyzm i romantyzm

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać arcydzieła i kluczowe utwory literackie klasycyzmu po 1795 roku i romantyzmu, a także zreferować ich problematykę oraz kształt estetyczny z użyciem podstawowej terminologii literaturoznawczej
- potrafi analizować, interpretować i wartościować teksty literackie reprezentatywne dla epoki późnego klasycyzmu i romantyzmu z wykorzystaniem podstawowej wiedzy z zakresu wybranych teorii i metodologii badań literackich oraz odróżniać najważniejsze historyczne systemy komunikacji literackiej (w tym obiegi literackie, formy gatunkowe, formy podawcze, języki artystyczne)
- umie rozpoznać i scharakteryzować kluczowe idee filozoficzne i estetyczne stymulujące rozwój literatury oraz kultury epoki klasycyzmu po 1795 roku i romantyzmu
- posługiwać się wiedzą o ważnych wydarzeniach i zjawiskach z zakresu historii Polski i dziejów powszechnych oraz wyjaśnić ich wpływ na genezę i problematykę utworów literackich oraz na rozwój kultury polskiej okresu późnego klasycyzmu i romantyzmu
- umie dokonać periodyzacji literatury polskiej z lat 1795-1863, umieścić ją w szerszym kontekście kulturowym i formułować na tej podstawie wnioski
- potrafi dostrzec związki literatury, kultury i sztuki epoki późnego klasycyzmu i romantyzmu z literaturą, kulturą i sztuką powszechną oraz z kluczowymi wydarzeniami z historii Polski i historii powszechnej
- potrafi samodzielnie zrealizować proste zadanie badawcze (z zastosowaniem w praktyce podstawowych elementów historycznoliterackiej procedury badawczej, takich jak dobór i analiza źródeł, rozpoznanie stanu badań, zdefiniowanie i analiza problemu poznawczego, skonstruowanie spójnego wywodu argumentacyjnego, sformułowanie wniosków) z wykorzystaniem wiedzy o literaturze z lat 1795-1863
- umie operować informacją naukową (w tym wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje dotyczące literatury epoki romantyzmu, dobierać właściwe edycje tekstów, posługiwać się słownikami i kompendiami literaturoznawczymi, bibliotekami cyfrowymi) oraz zastosować ją w konkretnym kontekście zawodowym
- potrafi operować pisemną formą wypowiedzi naukowej, napisać analityczno-interpretacyjną pracę historycznoliteracką, a także przygotować wystąpienie w dyskusji, przedstawić (również

w formie prezentacji multimedialnej) i uzasadnić swoje stanowisko z wykorzystaniem poglądów innych autorów

- potrafi pracować w zespole wedle celów i wskazówek formułowanych przez kierownika zespołu
- potrafi wyjaśnić rolę literatury i kultury epoki klasycyzmu postanisławowskiego i romantyzmu w budowaniu tożsamości zbiorowej, więzi społecznych oraz wykorzystać tę kompetencję w osobistym, angażującym etyczną wrażliwość udziale w różnych formach życia zbiorowego (w tym we własnej pracy), a także w pielęgnowaniu dziedzictwa kulturowego Europy, Polski i Wielkopolski

Treści programowe dla zajęć:

- problemy klasycyzmu po 1795 roku (np. reakcja pisarzy na upadek I Rzeczypospolitej, estetyka i światopogląd klasycyzmu i sentymentalizmu) oraz przełomu romantycznego (np. programy i manifesty, polemiki z klasycyzmem i racjonalizmem, rola klasycyzmu postanisławowskiego)
- gatunki literackie klasycyzmu postanisławowskiego (np. elegia patriotyczna, tragedia neoklasycystyczna, romans sentymentalny, sielanka) oraz romantyzmu (np. ballada, powieść poetycka, dramat romantyczny, komedia, poemat dygresyjny, powieść)
- kategorie estetyczne, np: klasycyzm, sentymentalizm, tragizm, groteska, ironia, frenezja, melancholia, komizm, realizm
- elementy historii XIX wieku i jej wpływ na idee romantyczne – problem upadku I Rzeczypospolitej, sposoby ocalenia i krzewienia tożsamości narodowej w sytuacji braku niepodległego państwa, problem rewolucji, historyzm, providencjalizm, romantyczne historiozofie (np. mesjanizm) itd.
- twórczość najwybitniejszych późnych klasycystów i romantyków z uwzględnieniem ewolucji i przemian w jej obrębie oraz związanych z nią pojęć (np. neoklasycystyczna tragedia Felińskiego, idylla w ujęciu Brodzińskiego, kategoria czułości w prozie Wirtemberskiej, profetyzm Mickiewicza, mistycyzm Słowackiego, historiozofia Krasińskiego, Norwidowska ironia etc.)
- krytyka literacka z lat 1795-1863 (np. różne koncepcje idylliczności, czułości i romantyczności, emigracyjne sądy o twórczości Słowackiego, spory o powieść)
- klasycyzm po 1795 roku i romantyzm polski wśród klasycyzmów i romantyzmów europejskich (recepja historyczna i typologiczna)
- recepcja późnego klasycyzmu i romantyzmu w literaturze epok późniejszych oraz jego rola w budowaniu tożsamości zbiorowej Polaków
- przygotowywanie analityczno-interpretacyjnej pracy historycznoliterackiej oraz prezentacji multimedialnej poświęconej wybranym zagadnieniom literatury lat 1795-1863

Nazwa zajęć: Informacja naukowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi nazwać i zdefiniować różne rodzaje dokumentów i posługiwać się podstawową terminologią z zakresu bibliologii, bibliografii i informacji naukowej
- potrafi nazwać i scharakteryzować rodzaje bibliografii i innych typów prac dokumentacyjnych istotnych dla badacza humanisty, rozróżniać wartość i funkcjonalność zbiorów tradycyjnych i cyfrowych oraz repozytoriów i baz danych dostępnych online
- potrafi wykorzystać i zastosować metody i techniki nowoczesnej kwerendy bibliograficznej i bibliotecznej, wyszukiwać informację w źródłach tradycyjnych i cyfrowych; ocenić, opracować i uporządkować materiały źródłowe na zadany temat sporządzając typowe zestawienie bibliograficzne
- potrafi przetworzyć i stosować poznane reguły i zasady bibliograficzne do samodzielnego sporządzenia opisów bibliograficznych, przypisów i komentarzy do prac pisemnych
- potrafi przygotować wszelkie prace pisemne (referaty, prace dyplomowe) zgodnie z zasadami poprawnej redakcji i edycji tekstu w wersji elektronicznej (zna edytory tekstów i programy do prezentacji multimedialnych)
- potrafi organizować samodzielnie swój warsztat pracy i wykazywać dbałość o jakość i rzetelność wykonywanych zadań
- potrafi współpracować z grupą w zakresie wymiany i weryfikacji wykorzystywanych materiałów postępując zgodnie z etycznymi zasadami wynikającymi z prawa autorskiego

Treści programowe dla zajęć:

- Biblioteka i Internet w pracy humanisty. Katalogi kartkowe i elektroniczne. Witryna czasopism: przegląd i prezentacja.
- Dokument i bibliografia dawniej i dziś – rys historyczny, definicje i typologia.
- Pokaz dokumentów dawnych (zbiory specjalne Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu). Rola i funkcja książki w kulturze.
- Od inkunabułów do e-booków. Rodzaje wydań. Elektroniczne bazy pełnotekstowe.
- Dokumentacja – rodzaje bibliografii, słowników, kompendiów źródłowych w postaci drukowanej i baz danych online oraz sposoby ich wykorzystania.
- Bibliografia narodowa i bibliografie specjalne. Od *Bibliografii polskiej* Estreicherów do baz danych w systemie Mak Biblioteki Narodowej.
- *Ars Quaerendi*, czyli sztuka wyszukiwania informacji. Webliografia, czyli co jest dostępne w sieci.
- Opis bibliograficzny: rodzaje, zasady, normy. Metodyka sporządzania aparatu naukowego i bibliografii załącznikowej.
- Przypisy: typy, zasady opracowania, normy cytowania.
- Elementarne zasady poprawnej redakcji i edycji tekstu (referatu i prac dyplomowych); podstawowe reguły dobrego składu w komputerowym edytorze tekstu (wprowadzanie, poprawianie i formatowanie tekstu, przygotowanie wydruku).

Nazwa zajęć: **Nauki pomocnicze**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi nazwać i zdefiniować różne rodzaje dokumentów i posługiwać się podstawową terminologią z zakresu bibliologii, bibliografii i informacji naukowej
- potrafi nazwać i scharakteryzować rodzaje bibliografii i innych typów prac dokumentacyjnych istotnych dla badacza humanisty, rozróżniać wartość i funkcjonalność zbiorów tradycyjnych i cyfrowych oraz repozytoriów i baz danych dostępnych online
- potrafi wykorzystać i zastosować metody i techniki nowoczesnej kwerendy bibliograficznej i bibliotecznej, wyszukiwać informację w źródłach tradycyjnych i cyfrowych; ocenić, opracować i uporządkować materiały źródłowe na zadany temat sporządzając typowe zestawienie bibliograficzne
- potrafi przetworzyć i stosować poznane reguły i zasady bibliograficzne do samodzielnego sporządzenia opisów bibliograficznych, przypisów i komentarzy do prac pisemnych
- potrafi przygotować wszelkie prace pisemne (referaty, prace dyplomowe) zgodnie z zasadami poprawnej redakcji i edycji tekstu w wersji elektronicznej (zna edytory tekstów i programy do prezentacji multimedialnych)
- potrafi organizować samodzielnie swój warsztat pracy i wykazywać dbałość o jakość i rzetelność wykonywanych zadań
- potrafi współpracować z grupą w zakresie wymiany i weryfikacji wykorzystywanych materiałów postępując zgodnie z etycznymi zasadami wynikającymi z prawa autorskiego

Treści programowe dla zajęć:

- Biblioteka i Internet w pracy humanisty. Katalogi kartkowe i elektroniczne. Witryna czasopism: przegląd i prezentacja.
- Dokument i bibliografia dawniej i dziś – rys historyczny, definicje i typologia.
- Pokaz dokumentów dawnych (zbiory specjalne Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu). Rola i funkcja książki w kulturze.
- Od inkunabułów do e-booków. Rodzaje wydań. Elektroniczne bazy pełnotekstowe.
- Dokumentacja – rodzaje bibliografii, słowników, kompendiów źródłowych w postaci drukowanej i baz danych online oraz sposoby ich wykorzystania.
- Bibliografia narodowa i bibliografie specjalne. Od *Bibliografii polskiej* Estreicherów do baz danych w systemie Mak Biblioteki Narodowej.
- *Ars Quaerendi*, czyli sztuka wyszukiwania informacji. Webliografia, czyli co jest dostępne w sieci.
- Opis bibliograficzny: rodzaje, zasady, normy. Metodyka sporządzania aparatu naukowego i bibliografii załącznikowej.
- Przypisy: typy, zasady opracowania, normy cytowania.
- Elementarne zasady poprawnej redakcji i edycji tekstu (referatu i prac dyplomowych); podstawowe reguły dobrego składu w komputerowym edytorze tekstu (wprowadzanie, poprawianie i formatowanie tekstu, przygotowanie wydruku).

Nazwa zajęć: Historia Literatury Polskiej pozytywizm i Młoda Polska

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać arcydzieła i kluczowe utwory literackie okresu pozytywizmu i Młodej Polski, określać w sposób ogólny charakter epoki, do której należą, i miejsce utworu w tradycji kulturowej;
- potrafi analizować, interpretować ważne teksty literackie na tle poszczególnych epok przy wykorzystaniu wybranych metodologii oraz określać ich przydatność w procesie edukacji;
- umie odnajdywać zależności między tekstami obecnymi w podstawie programowej dla szkół podstawowych i gimnazjów a innymi utworami literatury, które posłużyć mogą jako konteksty w procesie dydaktycznym;
- umie wykorzystywać teksty literackie jako źródło wiedzy o wartościach (społecznych, narodowych, powszechnych) i wskazywać relację między obecnymi w literaturze późnego wieku XIX zagadnieniami a współczesnością;
- potrafi krytycznie oceniać możliwości wykorzystania utworów literackich adresowanych do dzieci z przełomu XIX i XX wieku w procesie edukacji polonistycznej i etycznej
- potrafi omówić wybrane zależności między literaturą a innymi sztukami, w tym adaptacjami i tekstami inspirowanymi ważnymi utworami literackimi, w kontekście ich możliwej aplikacji w procesie dydaktycznym.

Treści programowe dla zajęć:

- Ważne dzieła literackie lat 1864-1918 w kontekście historycznym
- Prądy literackie, konwencje, gatunki i typy literatury w dobie postyczeniowej i na przełomie wieków XIX i XX
- Dzieło literackie jako nośnik określonych wartości i wizji świata oraz ważny składnik tradycji.
- Ważne kategorie estetyczne okresu pozytywizmu i Młodej Polski pomocne w interpretacji tekstów kultury.
- Kształtujące się w drugiej połowie XIX wieku nauki humanistyczne (socjologia, psychologia, pedagogika) i ich znaczenie dla przemian literackich od literatury dydaktycznej, przez realizm i naturalizm po symbolizm, psychologizm, ekspresjonizm...
- Znaczenie biografii autora dla interpretacji dzieła literackiego (kategorie ekspresywizmu, autobiografizmu, skandalu literackiego...)
- Odbiorca dzieła literackiego ze szczególnym uwzględnieniem pytania o status adresata dziecięcego w tradycji literackiej (na tle europejskiego "złotego wieku" literatury dziecięcej)
- Znaczenie obecności literatury wieku XIX w procesie dydaktycznym oraz przykłady praktycznego wykorzystania omawianych utworów podczas lekcji języka polskiego oraz historii.
- Wartość przekładu intersemiotycznego (adaptacji) w procesie dydaktycznym literatury w szkole.

Nazwa zajęć: Nauka o współczesnym języku polskim (I)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i właściwie stosuje terminologię związaną ze współczesną polską gramatyką
- posiada wiedzę o języku jako systemie oraz języku jako narzędziu komunikacji, którą potrafi wykorzystać praktycznie w edukacji
- potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim w mowie i w piśmie
- potrafi wyjaśniać zjawiska językowe i terminy językoznawcze, posiłkując się poprawnie dobranym przykładem ilustracyjnym
- potrafi interpretować i analizować wybrane rodzaje tekstów na podstawie wiedzy o systemie gramatycznym współczesnego języka polskiego
- potrafi powiązać badania językoznawcze z wynikami badań innych dyscyplin naukowych i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce edukacyjnej
- analizując tekst, potrafi określić jego funkcje, rolę jako środka komunikacji, tematykę oraz wpływ kontekstu na jego interpretację
- zna podstawowe pojęcia z zakresu fonetyk i fonologii, a także zjawiska fonetyczne charakterystyczne dla współczesnego języka polskiego i potrafi zanalizować tekst pod kątem występujących w nim zjawisk fonetycznych w odniesieniu do literatury przedmiotu
- potrafi wyjaśnić różnice między leksemem a wyrazem tekstowym i zna typy klasyfikacji wyrazów do poszczególnych części mowy
- potrafi wskazać zjawiska alternacji morfonologicznych, a także przedstawić analizę morfemową wyrazu i umie wykorzystać tę wiedzę w praktyce edukacyjnej

- zna podstawowe pojęcia z zakresu słowotwórstwa polskiego, a także potrafi samodzielnie wskazać charakterystyczne zjawiska z zakresu słowotwórstwa występujące w różnych tekstach współczesnych
- na podstawie materiałów źródłowych przygotowuje i prowadzi dyskusję, potrafi bronić swoich tez, przygotowuje prezentacje i analizy indywidualnie, a także podczas pracy zespołowej
- poprawnie wykorzystuje opracowania naukowe podczas zajęć oraz w pracy własnej, także planując dalsze samokształcenie

Treści programowe dla zajęć:

- Definicje języka. Język a wypowiedź. Koncepcje badań językoznawczych.
- Funkcje języka i tekstu w świetle teorii aktów mowy.
- Podstawowe wiadomości z fonetyki współczesnego języka polskiego (charakterystyka głosek, samogłoski nosowe w języku polskim, koartikulacja i upodobnienia, wyjaśnianie wybranych zjawisk fonetycznych, akcentowanie)
- Fonetyczna reprezentacja współczesnych tekstów polskich (regionalizacja wymowy, instrumentalizacja głoskowa)
- Podsystem fonologiczny współczesnej polszczyzny. Fonem i opozycje fonologiczne
- Klasyfikacje wyrazów do poszczególnych części mowy. Leksem a wyraz tekstowy
- Podsystem morfonologiczny (morfem, klasyfikacja funkcjonalna morfemów; charakterystyka wymian morfonologicznych)
- Podsystem słowotwórczy (typy derywacji i derywatów, produktywność typów słowotwórczych we współczesnej polszczyźnie, pochodność synchroniczna i diachroniczna, zjawisko leksykalizacji, analiza słowotwórcza)
- Słowotwórstwo rzeczownika, czasownika, przymiotnika i przysłówka. Formacje słowotwórcze w różnych tekstach współczesnych w aspekcie komunikacyjnym i kognitywnym.

Nazwa zajęć: Teoria literatury

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi rozpoznać podstawowe problemy teorii literatury na przykładzie różnych tekstów literackich
- potrafi powiązać poszczególne zagadnienia teoretycznoliterackie z problemami omówionymi na zajęciach z poetyki i wskazywać na ich praktyczne wykorzystanie podczas pracy dydaktycznej w szkole ponadpodstawowej
- umie zastosować terminologię teoretycznoliteracką w procesie interpretacji
- potrafi kategoryzować teksty literackie i zjawiska w nich występujące oraz wykorzystać tę wiedzę w odniesieniu do potencjalnych projektów dydaktycznych
- potrafi budować wywód teoretycznoliteracki (praca pisemna)
- umie wyjaśnić przydatność wybieranej metody interpretacyjnej

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:

- Wyznaczniki tekstu literackiego (w kontekście wybranych metodologii)
- Miejsce analizy i interpretacji w badaniach literackich
- Tekst literacki jako struktura, znak, komunikat
- Zagadnienia odbioru tekstu literackiego
- Intertekstualność jako kategoria w badaniach literackich
- Gatunek literacki, konwencja literacka
- Tradycja literacka i sposoby jej rozumienia
- Kryteria i modele periodyzacji dziejów literatury
- Literatura wobec innych sztuk.

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do badań literackich

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi rozpoznać podstawowe problemy teorii literatury na przykładzie różnych tekstów literackich
- potrafi powiązać poszczególne zagadnienia teoretycznoliterackie z problemami omówionymi na zajęciach z poetyki
- umie zastosować terminologię teoretycznoliteracką w procesie interpretacji
- potrafi kategoryzować teksty literackie i zjawiska w nich występujące, rozbudowując swój warsztat jako nauczyciel/ka języka polskiego
- potrafi budować wywód teoretycznoliteracki (praca pisemna)

- umie wyjaśnić przydatność wybieranej metody interpretacyjnej i jej związki z filozofią (ze szczególnym naciskiem na wątki epistemologiczne i etyczne w filozofii wieku XX i XXI)

Treści programowe dla zajęć:

- Wyznaczniki tekstu literackiego (w kontekście wybranych metodologii)
- Miejsce analizy i interpretacji w badaniach literackich
- Tekst literacki jako struktura, znak, komunikat
- Zagadnienia odbioru tekstu literackiego
- Intertekstualność jako kategoria w badaniach literackich
- Gatunek literacki, konwencja literacka
- Tradycja literacka i sposoby jej rozumienia
- Kryteria i modele periodyzacji dziejów literatury
- Literatura wobec innych sztuk.

Nazwa zajęć: Historia literatury polskiej po 1918

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi na poziomie podstawowym definiować i opisywać podstawowe zjawiska literatury polskiej związane z przedmiotem zajęć;
- potrafi te zjawiska powiązać, wyjaśnić, i zakwalifikować, opisać i wyróżnić ich podstawowe wyznaczniki, omówić i zinterpretować w odpowiednim kontekście kulturowym (zwłaszcza filozoficznym);
- posiada umiejętność budowania syntezy historycznoliterackiej i łączenia faktów dotyczących zmian zachodzących w obrębie kultury literackiej z wybranymi zjawiskami w obrębie literatury dla dzieci oraz wykorzystania tego w pracy dydaktycznej
- potrafi kategoryzować, zaklasyfikować zjawiska literatury polskiej z jej rozmaitych rejestrów (literatura o ambicjach artystycznych, literatura popularna) i powiązać je z analogicznymi zjawiskami w filozofii, literaturze i kulturze europejskiej;
- potrafi kompilować zdobytą na zajęciach wiedzę, budować ujęcia uogólniające, rozwijać, wyjaśniać i rekonstruować wybrane zjawiska kultury polskiej (zwłaszcza literatury, ale też filmu, muzyki, teatru, malarstwa, komiksu...) w odniesieniu do problemów społeczno-kulturowych XX wieku;
- zyskuje umiejętność porównywania zjawisk literackich i kulturowych, formułowania wniosków, wyjaśniania i interpretowania ich w kontekście szerokich formacji historycznoliterackich, historycznych, społecznych, politycznych;
- zyskuje umiejętność porównywania zjawisk literackich, formułowania wniosków, wyjaśniania i interpretowania tych zjawisk w ujęciu interdyscyplinarnym i intersemiotycznym

Treści programowe dla zajęć:

- Prezentacja na poziomie podstawowym omawianych zjawisk społeczno-literackich charakterystycznych dla Polski w XX wieku; ukazanie przedstawicieli i ich twórczości w kontekście historycznym.
- Prezentacja na poziomie podstawowym przedstawicieli polskiej literatury międzywojennej w kontekście społeczno-politycznym i historycznym.
- Prezentacja na poziomie podstawowym przedstawicieli literatury okupacyjnej i obozowej w kontekście społeczno-politycznym oraz historycznym.
- Prezentacja na poziomie podstawowym polskich tekstów kultury doby powojennej; ukazanie sylwetek najważniejszych twórców oraz poruszanych przez nich problemów w kontekście społeczno-politycznym i historycznym.
- Prezentacja na poziomie podstawowym tekstów kultury obrazujących przemiany społeczno-polityczne lat 60., 70. i 80. w Polsce; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości w kontekście społeczno-politycznym i historycznym.
- Ukazanie europejskich związków społeczno-kulturowych wymienionych okresów i zjawisk z analogicznymi okresami i prądami w Polsce, wskazanie elementów wspólnych i różnicujących.
- Przedstawienie omawianych zjawisk literackich na tle wydarzeń historycznych, politycznych i społecznych.
- Prezentacja omawianych zjawisk literackich w interdyscyplinarnych powiązaniach z innymi dziedzinami sztuki.

Nazwa zajęć: Nauka o współczesnym języku polskim (II)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i właściwie stosuje terminologię związaną ze współczesną polską gramatyką
- posiada wiedzę o języku jako systemie oraz języku jako narzędziu komunikacji, którą potrafi wykorzystać praktycznie w edukacji
- potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim w mowie i w piśmie
- potrafi wyjaśniać zjawiska językowe i terminy językoznawcze, posiłkując się poprawnie dobranym przykładem ilustracyjnym
- potrafi interpretować i analizować wybrane rodzaje tekstów na podstawie wiedzy o systemie gramatycznym współczesnego języka polskiego
- potrafi powiązać badania językoznawcze z wynikami badań innych dyscyplin naukowych i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce edukacyjnej
- analizując tekst, potrafi określić jego funkcje, rolę jako środka komunikacji, tematykę, wpływ kontekstu na jego interpretację; a także określić relacje nadawczo-odbiorcze
- potrafi wskazać cechy polszczyzny jako języka fleksyjnego, umie także scharakteryzować najważniejsze aspekty fleksji imiennej i werbalnej oraz potrafi zastosować tę wiedzę w analizach tekstów, a także w praktyce edukacyjnej
- posiada wiedzę z zakresu polskiej składni i potrafi wykorzystać ją do analizy i interpretacji wypowiedzi pojedynczych, a także złożonych oraz osobliwości składniowych w systemie języka polskiego; umie wykorzystać tę wiedzę w praktyce edukacyjnej
- potrafi wskazać relacje międzywypowiedzeniowe, a także dostrzec różnicę między wypowiedzeniem a tekstem, jednostkami ponadwypowiedzeniowymi
- na podstawie materiałów źródłowych przygotowuje i prowadzi dyskusję, potrafi bronić swoich tez, przygotowuje prezentacje i analizy indywidualnie, a także podczas pracy zespołowej
- poprawnie wykorzystuje opracowania naukowe podczas zajęć oraz w pracy własnej, także planując dalsze samokształcenie

Treści programowe dla zajęć:

- Polszczyzna jako język fleksyjny
- Podstawowe typy koniugacyjne czasowników polskich, fleksja werbalna (fleksja powierzchniowa i głębinowa)
- Fleksja imienna (odmiana rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników, problem stopniowania przymiotników i przysłówków)
- Podsystem składniowy. Rodzaje wypowiedzi. Funkcje wypowiedzi w różnych tekstach
- Wyrazy a części zdania
- Konotacja i akomodacja składniowa a tradycyjne związki składniowe. Wyrazy poza związkami składniowymi
- Części główne (podmiot i orzeczenie) i poboczne (przydawka, dopełnienie i okolicznik) zdania. Określenie predykatywne. Analiza wypowiedzi pojedynczych
- Wypowiedzenia złożone podrzędnie i współrzędnie i osobliwości w obrębie wypowiedzi złożonych (typy parataksy i hipotaksy)
- Kategorie pośrednie w składni polskiej (dopełnienie a okolicznik, zdanie pojedyncze i złożone, parataksa a hipotaksa;
- Relacje międzywypowiedzeniowe: od wypowiedzenia do tekstu

Nazwa zajęć: Leksykologia i leksykografia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- definiuje podstawowe terminy dotyczące leksykologii i leksykografii
- wyjaśnia podstawowe aspekty związane z semantyczną refleksją nad językiem
- objaśnia relacje leksykalne między leksemami
- korzysta z podstawowych słowników polszczyzny oraz w elementarny sposób scharakteryzować ich specyfikę
- umie podjąć próbę krytycznej oceny słownika jednojęzycznego z odniesieniem do zagadnień metaleksykograficznych
- potrafi zredagować zróżnicowane artykuły hasłowe dotyczące różnych odmian polszczyzny współczesnej
- korzysta ze słowników dostępnych w sieci, słowników elektronicznych oraz z zasobów korpusów sieciowych
- umie charakteryzować język w kategoriach społecznych, komunikacyjnych, wykazując przy tym elementarną wrażliwość na kwestię złożonej zależności między sferą znaczeń a zjawiskiem interpretacji świata za pomocą języka

Treści programowe dla zajęć:

- W świecie znaków konwencjonalnych – znaczenie wyrazów: pojęcie znaku, znaki językowe i ich cechy, problem znaczenia w języku, opis znaczenia znaków językowych
- Wprowadzenie do leksykografii: pojęcie leksykografii, leksykologia a leksykografia, elementy opisu leksykograficznego, dobór materiału leksykograficznego, makrostruktura słownika
- Model opisu leksykograficznego – definicja: problem definiowania w słowniku, rodzaje definicji słownikowych
- Model opisu leksykograficznego – składniki artykułu hasłowego: mikrostruktura słownika
- Relacje leksykalne : polisemia, synonimia, antonimia, hiperonimia, hiponimia, meronimia
- Język jako narzędzie opisu oraz interpretacji świata i kultury: językowy obraz świata, wartościowanie w języku, metafory, metonimie
- Historia zapisana w słowach: słowniki historyczne i etymologiczne polszczyzny
- Od frazeologii do idiomatyczności: podstawowe pojęcia z zakresu teorii frazeologii, prezentacja i krytyczne omówienie najważniejszych słowników frazeologicznych polszczyzny
- Zróżnicowanie terytorialne, stylowe i socjalne polszczyzny: prezentacja wybranych słowników prezentujących polszczyznę zakresowo ograniczoną (w wersji tradycyjnej i on-line)
- E-słowniki, słowniki on-line i korpusy języka polskiego: wybrane słowniki elektroniczne i internetowe, Narodowy Korpus Języka Polskiego, korpusy: IPI-PAN, PELCRA, PWN
- Polszczyzna wśród języków Europy i świata: rodzina językowa, liga językowa, prezentacja indoeuropejskiej rodziny językowej i europejskiej ligi słownikowej

Nazwa zajęć: **Literatura i nowe media**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma pogłębioną i usystematyzowaną wiedzę o przemianach w zakresie literaturoznawstwa oraz w obszarze badań humanistycznych w związku z przełomem cyfrowym
- potrafi wskazać najważniejsze (powszechnie uznane, najszerzej komentowane, najbardziej kontrowersyjne, uznane za przełomowe) utwory polskiej literatury najnowszej związane z rozwojem nowych mediów, które są zarówno medium najnowszego piśmiennictwa, jak i przedmiotem zawartych w nim refleksji
- potrafi scharakteryzować stosunek literatury współczesnej powstałej z wykorzystaniem nowych mediów oraz podejmujących refleksję nad nimi do literackiej przeszłości; określić stan i kierunek przemian tradycji literackiej
- potrafi w pogłębiony, usystematyzowany i teoretycznie podbudowany sposób zna biblioteki oraz archiwa cyfrowe, a także potrafi je wykorzystywać w samodzielnej pracy literaturoznawcy i humanisty
- potrafi stosować narzędzia humanistyki cyfrowej w ramach samodzielnej realizacji zadania badawczego, uzasadniając ich przydatność
- potrafi uczestniczyć w dyskusji panelowej na temat literatury współczesnej powstałej z wykorzystaniem nowych mediów i podejmujących refleksję nad nimi, a także umie przygotować indywidualną wszechstronną prezentację wybranego utworu lub przygotować wprowadzenie (zagajenie) do dyskusji na określony temat

Treści programowe dla zajęć:

Literaturoznawstwo w świetle nowych mediów – czytanie i pisanie w środowisku medialnym

- Biblioteki (FBC, Polona i in.) i archiwa cyfrowe; portale tematyczne, humanistyczne bazy danych online i ich wykorzystanie w pracy analityczno-interpretacyjnej
- Nurty poezji i prozy współczesnej a estetyka nowych mediów (cyfrowe teksty, literatura nowomedierna, liberatura)
- Konstrukcja opowieści z wykorzystaniem nowych mediów – opowiadanie transmedialne, wizualny storytelling.
- Nowomedierna literatura współczesna wobec polskiej tradycji literackiej
- Kluczowe zjawiska literackie (arcydzieło, kanon, tendencje, koniunktura literackiej) wobec funkcjonowania pisarstwa w świecie nowych mediów
- Nurty oraz rola krytyki literackiej w nowomediernym obiegu i życiu literackim
- Porównanie sposobów cyfrowego funkcjonowania najnowszej literatury polskiej i literatury światowej

Nazwa zajęć: **Polska literatura najnowsza**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi wskazać najważniejsze (powszechnie uznane, najszerzej komentowane, najbardziej kontrowersyjne, uznane za przełomowe) utwory polskiej literatury najnowszej

- potrafi dokonać samodzielnej interpretacji wybranych utworów literackich
- potrafi ustalić i zastosować wspólnie stosowane kryteria wartościowania literatury; ustosunkować się do wybranych sporów krytycznoliterackich, których przedmiotem była ocena konkretnego dzieła polskiej literatury najnowszej
- potrafi scharakteryzować stosunek literatury współczesnej do literackiej przeszłości; określić stan i kierunek przemian tradycji literackiej
- potrafi napisać szkic interpretacyjny oraz recenzję wybranego utworu
- potrafi uczestniczyć w dyskusji panelowej na temat literatury współczesnej oraz przygotować indywidualną wszechstronną prezentację wybranego utworu lub przygotować wprowadzenie (zagajenie) do dyskusji na określony temat

Treści programowe dla zajęć:

- Literatura współczesna wobec historii literatury polskiej
- Pojęcia; modernizmu, modernizmu późnego, postmodernizmu
- Idiomy i konwencje poezji i prozy współczesnej
- Świat przedstawiony (tematy, problemy, idee) w literaturze najnowszej
- Pojęcie arcydzieła, kanonu, parnasu, tendencji, koniunktury literackiej
- Nowe sposoby interpretacji utworu literackiego
- Orientacje i funkcje krytyki literackiej
- Najnowsza literatura polska wobec literatury światowej.

Nazwa zajęć: Bezpieczeństwo uczniów w szkole

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i analizuje akty prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy nauczyciela. Zna zasady odpowiedzialności opiekuna, nauczyciela, wychowawcy za bezpieczeństwo i ochronę zdrowia uczniów
- Posiada wiedzę na temat zasad BHP w szkole (podstawowej i ponadpodstawowej) w tym zagadnienia związane ergonomią zawodu nauczyciela
- Potrafi rozpoznać zagrożenia w szkole (podstawowej i ponadpodstawowej) i trafnie ocenić przyczynę zaistniałych sytuacji niebezpiecznych

Treści programowe dla zajęć:

- Regulacje prawne dotyczące bhp w szkole (podstawowej i ponadpodstawowej)
- Rozpoznawanie zagrożeń na terenie szkoły (podstawowej i ponadpodstawowej)
- Zasady bezpieczeństwa i rozpoznanie zagrożeń podczas zajęć w szkole (w tym lekcji wychowania fizycznego), szkolnych grupowych wyjść uczniowskich, wycieczek szkolnych
- Wypadki i sytuacje zagrożenia bezpieczeństwa uczniów w szkole, procedury postępowania
- Ergonomia zawodu nauczyciela: ocena ryzyka pracy, choroby zawodowe.

Nazwa zajęć: Laboratorium pedagogiczne: ewaluacja praktyk w szkole podstawowej cz.1

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi analizować zjawiska/sytuacje/epizody pojawiające się w pracy wychowawczej z klasą/ucniem w szkole podstawowej i na tej podstawie formułować wnioski.
- Proponuje strategie działania w zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacjach trudnych w relacjach nauczyciela z klasą/ucniem szkoły podstawowej.
- Jest gotów do wrażliwego rozpoznawania etycznych aspektów pracy nauczyciela i uwzględniania ich w swej aktywności zawodowej.
- Jest gotów podejmować działania na rzecz kształtowania dojrzałej tożsamości zawodowej i radzenia sobie w toku profesjonalnej biografii z wyzwaniem zawodowymi.

Treści programowe dla zajęć:

- Refleksja na temat dotychczasowego kształcenia psychologiczno-pedagogicznego (wiedzy, umiejętności doświadczeń z praktyki) odniesienie do indywidualnych potrzeb i wartości jako studenta i przyszłego nauczyciela (osobiste odniesienie, uwewnętrznienie treści)
- Rozpoznanie i analiza powiązań między treściami realizowanymi na różnych przedmiotach psych-ped, wspieranie tworzenie umysłowej mapy całości - zintegrowanie treści,
- Wyłonienie najistotniejszych, z indywidualnego punktu widzenia każdego studenta, treści (problem, pytanie), które staną się podstawą indywidualnej pracy między spotkaniami (np. napisanie eseju, przygotowanie schematu, mapy myśli) - treści związane z aktualnymi zasobami, ograniczeniami, wątpliwościami studenta jako przyszłego nauczyciela (treści i forma zadania wybierane w toku dialogu student-tutor na spotkaniu)

- Rozpoznawanie zasobów i ograniczeń oraz poszukiwanie nowych kierunków i możliwości kształcenia/samokształcenia, bardziej świadomego i odpowiedzialnego kształtowania swojej tożsamości zawodowej

Nazwa zajęć: Laboratorium pedagogiczne: przygotowanie do praktyk w szkole podstawowej cz.1

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę dotyczącą procesu diagnozowania uczniów i oraz ich środowisk wychowawczych, a także zasad i metod ewaluacji edukacyjnej w szkole (instytucjach oświatowych)
- Zna podstawowe techniki i metody diagnostyczne dobrane do potrzeb i możliwości uczniów oraz potrafi je wykorzystywać w diagnozowaniu funkcjonowanie poznawczego, społecznego i emocjonalno-motywacyjnego uczniów
- Potrafi skonstruować i zastosować narzędzia służące do oceny zespołu klasowego (struktura socjometryczna, przywództwo, klimat klasowy, role grupowe). Potrafi na tej podstawie planować pracę wychowawczą
- Zna schemat studium indywidualnego przypadku i potrafi sporządzić je na podstawie wyników zaprojektowanych badań diagnostycznych wraz ze wskazówkami do dalszej pracy z uczniem
- Zna organizację procesów wychowania w szkole. Zna cel i zasady konstruowania programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Zna obowiązki wychowawcy klasy w zakresie planowania, prowadzenia i dokumentowania pracy wychowawczej.
- Rozumie konieczność rozwijania swych kompetencji wychowawczych, jest gotów pogłębiać swą wiedzę i doskonalić umiejętności w tym zakresie.

Treści programowe dla zajęć:

- Diagnoza wstępna ucznia - elementy diagnozy całościowej oraz konstrukcja studium przypadku (*case study*). Wyznaczniki poprawności, zasady i zastosowanie diagnozy w pracy z uczniem (w tym błędy etyczne).
- Podstawowe metody i techniki w diagnozowaniu i ocenianiu w pracy nauczyciela (obserwacja, wywiad i rozmowa, analiza wytworów dziecka, socjometria, kwestionariusze i testy). Diagnoza jako relacja społeczna, zniekształcenia w spostrzeganiu społecznym.
- Diagnoza sytuacji społecznej ucznia w szkole. Funkcjonowanie dziecka w klasie szkolnej (role, pozycja, wzajemne relacje z uczniami oraz z nauczycielem). Badanie socjometryczne i jego analiza.
- Warsztat pracy wychowawcy klasy w zakresie planowania i dokumentowania pracy wychowawczej w klasie oraz szkole

Nazwa zajęć: Laboratorium psychologiczne: przygotowanie do praktyk w szkole podstawowej cz.1

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie rolę komunikacji intrapersonalnej i interpersonalnej w efektywnym realizowaniu zadań nauczyciela
- Zna i rozumie prawidłowości i zagrożenia w zachowaniach społecznych
- Zna i rozumie prawidłowości i zagrożenia w procesie komunikowania się w sytuacji szkolnej
- Potrafi świadomie projektować sytuacje komunikacyjne i modyfikować zachowania komunikacyjne zwiększając ich efektywność
- Jest gotów do autorefleksji nad własnymi zasobami i ograniczeniami w procesie budowania relacji i komunikowania się
- Jest gotów do budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu kształcenia (uczniów i dorosłych), włączające ich w działania sprzyjające efektywności nauczania

Treści programowe dla zajęć:

- Zachowania społeczne i ich uwarunkowania w sytuacji szkolnej (postawy, stereotypy, uprzedzenia, zachowania asertywne, zachowania agresywne i uległe, konflikty).
- Proces komunikowania się – podstawowe narzędzia obserwacji i analizy sytuacji komunikacyjnej (komunikacja werbalna i niewerbalna). Bariery i trudności w komunikowaniu się. Bariery komunikacyjne w szkole i w klasie. Znaczenie emocji w procesach budowania relacji. Porozumiewanie się w sytuacjach trudnych, problemowych i konfliktowych.

- Techniki i metody usprawniania komunikacji, komunikacja intrapersonalna i interpersonalne w pracy nauczyciela, techniki aktywnego słuchania, zasady udzielania informacji zwrotnych, empatia dla siebie i dla innych. Style komunikowania się uczniów i nauczycieli.
- Zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja zasobów i ograniczeń własnych w roli nauczyciela jako członka zespołu nauczycielskiego, w różnych rolach, współpraca z osobami tworzącymi społeczność szkolną i lokalną, porozumiewanie się ludzi w instytucjach. Media i ich wpływ na procesy komunikowania się uczniów i nauczycieli.

Nazwa zajęć: Prawne aspekty pracy szkoły

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawową terminologię: zakład administracyjny, prawo oświatowe, system oświaty, placówka oświatowa, nauczyciel, pragmatyka zawodowa, odpowiedzialność prawna, obowiązki edukacyjne
- Zna podstawową terminologię z zakresu prawa cywilnego oraz rodzinnego odnoszącą się do statusu prawnego dziecka (małoletność, pełnoletność, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, władza rodzicielska, piecza nad osobą)
- Posiada orientację w zakresie podstaw prawnych regulujących system oświaty w Polsce, w tym tzw. prawa wewnątrzszkolnego oraz regulacje prawne związane z pomocą psychologiczno-pedagogiczną
- Posiada orientację w zakresie sytuacji prawnej dziecka realizującego obowiązki edukacyjne oraz realizacji obowiązków edukacyjnych
- Posiada podstawową wiedzę dot. statusu, praw i obowiązków nauczyciela odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy, pragmatyki zawodowej
- Posiada orientację w katalogu praw dziecka oraz podstaw prawnych postępowania z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a także krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia (także z niepełnosprawnościami)

Treści programowe dla zajęć:

- Wykładnia terminów: zakład administracyjny, prawo oświatowe, system oświaty, placówka oświatowa, nauczyciel, pragmatyka zawodowa, odpowiedzialność prawna, obowiązki edukacyjne.
- Wykładnia terminów: małoletność, pełnoletność, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, władza rodzicielska, piecza nad osobą.
- Omówienie regulacji prawnych dotyczących systemu oświaty z uwzględnieniem aktów tzw. prawa wewnątrzszkolnego (także w zakresie dot. pomocy psychologiczno-pedagogicznej)
- Omówienie rodzajów oraz sposobów realizacji obowiązków edukacyjnych.
- Charakterystyka statusu prawnego nauczyciela. Omówienie zakresu obowiązków i podstaw odpowiedzialności prawnej nauczycieli. Prezentacja katalogu praw dziecka oraz zasad prawnych stanowiących klauzule generalne w postępowaniach z udziałem dziecka (zasada dobra dziecka, zasada prymatu rodziców w wychowaniu dziecka).
- Prezentacja katalogu praw dziecka oraz zasad prawnych stanowiących klauzule generalne w postępowaniach z udziałem dziecka (zasada dobra dziecka, zasada prymatu rodziców w wychowaniu dziecka) oraz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Nazwa zajęć: Pierwsza pomoc przedmedyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna organizację systemu ratownictwa medycznego.
- Posiada wiedzę umożliwiającą trafne rozpoznanie potrzeby udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej dzieciom i młodzieży
- Potrafi udzielić pierwszej pomocy uczniom w tym także potrafi wykonać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dzieci i młodzieży

Treści programowe dla zajęć:

- Organizacja systemu ratownictwa medycznego w Polsce.
- Rozpoznawanie stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego u dzieci i młodzieży
- Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej w sytuacjach nagłego zagrożenia zdrowotnego dzieci i młodzieży.
- Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dzieci i młodzieży.

Nazwa zajęć: Podstawy pedagogiki dla nauczycieli C cz. 1 A (rok ak. 2019/2020)

- **Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:**
- Zna i rozumie specyfikę pracy z klasą z uwagi na proces rozwoju grupy. Rozumie potrzebę dostosowania funkcjonowania w roli lidera do potrzeb grupy. Potrafi animować życie społ.-kult. klasy.
- Zna i stosuje zasady zawierania kontraktu wychowawczego z klasą, potrafi zaplanować takie zajęcia
- Zna style kierowania grupą i rozumie ich skutki dla efektywności pracy klasy oraz klimatu w nim panującego
- Rozumie czym jest dyscyplina w klasie szkolnej i zna praktyczne sposoby dążenia do jej utrzymania (zna potencjał i ograniczenia różnych koncepcji dyscypliny w relacjach edukacyjnych)
- Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia integrujące grupę, animujące działania zespołowe uczniów, wspierające samorządności autonomię uczniów
- Ma wiedzę na temat indywidualnych i społecznych konsekwencji stereotypów, uprzedzeń oraz mechanizmów dyskryminacji rówieśniczej. Rozpoznaje przesłanki dyskryminacji rówieśniczej
- Postępuje się zasadami i normami etycznymi, kierując się empatią i poczuciem odpowiedzialności za podjęcie działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec przejawów dyskryminacji rówieśniczej
- Zna zasady i prawne aspekty współpracy nauczyciele – rodzice w tym dotyczące organizacji zebrań i spotkań z rodzicami
- Rozumie ideę partnerstwa edukacyjnego, potrafi podać przykłady jej realizacji w praktyce szkolnej
- Zna zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela i je realizuje w pracy z klasą/uczniami (obowiązki wychowawcy klasy oraz metodykę pracy)
- Zna uwarunkowania, przejawy oraz mechanizmy agresji i przemocy
- Zna uwarunkowania, rodzaje i mechanizmy uzależnień (nałogowe regulowanie emocji, system iluzji i zaprzeczania, rozpraszanie JA).

Treści programowe dla zajęć:

- Rozwój grupy – ewolucja roli wychowawcy jako lidera grupy
- Kontrakt wychowawczy – wspieranie samorządności i podmiotowości uczniów. Społ.-kult. życie klasy
- Style kierowania grupą i ich konsekwencje dla klimatu klasy oraz efektywności pracy
- Dyscyplina w klasie szkolnej – różne podejścia, zróżnicowane rozwiązania praktyczne
- Integracja klasy – praktyczne rozwiązania. Klasa jako zespół. Rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej,
- Edukacja na rzecz równości oraz profilaktyka antydyskryminacyjna w szkole jako adekwatne działania wobec przejawów dyskryminacji rówieśniczej
- Zasady współpracy nauczyciele – rodzice oraz prawne aspekty tych relacji. Role pełnione przez rodziców w środowisku szkolnym
- Zasady organizacji zebrań i spotkań z rodzicami
- Szkoła otwarta – partnerstwo edukacyjne
- Zjawisko agresji i przemocy w szkole
- Specyfika uzależnień dzieci i młodzieży

Nazwa zajęć: Podstawy pedagogiki dla nauczycieli W cz.1

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie specyfikę, istotę oraz funkcje wychowania i jego aksjologiczne, filozoficzne i antropologiczne założenia
- Zna i rozumie relacje zachodzące między rozwojem a wychowaniem, potrafi powiązać modele wychowania z określonymi koncepcjami rozwoju człowieka
- Potrafi zanalizować interakcje nauczyciel-uczeń realizowane w różnych modelach wychowania, potrafi wskazać ich przejawy oraz ocenić skutki
- Zna strukturę, właściwości i dynamikę procesu wychowania oraz metody oddziaływania wychowawczego, Rozumie mechanizmy wpływu oraz potencjał i ograniczenia każdej z metod
- Zna i rozumie funkcje i cele edukacji szkolnej (na różnych jej szczeblach) we współczesnym społeczeństwie
- Potrafi scharakteryzować przejawy ukrytego programu szkoły. Rozumie ich skutki i znaczenie
- Potrafi omówić wybrane koncepcje szkół alternatywnych, zna alternatywne formy edukacji

- Potrafi scharakteryzować tradycyjne i alternatywne podejście do edukacji szkolnej, potrafi tę wiedzę wykorzystać w analizie praktyki szkolnej (z uwzględnieniem różnych wymiarów tej analizy m. in.: filozofii kształcenia, organizacji procesu uczenia się – nauczania, relacji nauczyciel – uczeń)
- Zna tematykę oceny jakości pracy szkoły (oraz systemu edukacyjnego) w świetle wyników pomiarów diagnostycznych
- Zna i rozumie pojęcie specjalne potrzeby edukacyjne, edukacja włączająca, integracja i inkluzja. Rozumie konieczność dostosowywania procesu kształcenia do SPE uczniów (projektowania wsparcia, konstruowania indywidualnych programów). Potrafi scharakteryzować sytuację ucznia z SPE (niepełnosprawność fizyczna, intelektualna, zaburzenia ze spektrum autyzmu, ADHD, specyficzne trudności w uczeniu się)
- Zna zasady pracy z uczniem z SPE, rozumie potrzebę doboru odpowiednich metod pracy do specjalnych potrzeb uczniów. Potrafi pracować z uczniami ze specjalnymi potrzebami w edukacyjnych
- Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę pedagogiczną w analizie i interpretacji zjawisk życia szkolnego

Treści programowe dla zajęć:

- Zjawisko wychowania i jego relacje wobec enkulturacji, socjalizacji, edukacji, opieki, kształcenia. Struktura i dynamika procesu wychowania
- Sposoby myślenia o wychowaniu wyodrębnione ze względu na przyjmowane w nich założenia dotyczące natury rozwoju człowieka (ich założenia filozoficzne i psychologiczne)
- Specyfika interakcji edukacyjnych/wychowawczych: rodzaje interakcji nauczyciel-uczeń i ich edukacyjne/wychowawcze konsekwencje
- Metody oddziaływania wychowawczego w pracy z uczniem/klasą
- Zadania wychowawcy klasy i autorytet nauczyciela (rodzaje, konsekwencje, rozwojowo zróżnicowane potrzeby ucznia)
- Modele współczesnej szkoły: od podejść tradycyjnych do alternatywnych. Ideologie edukacyjne i ich odzwierciedlenie w praktyce szkolnej
- Zróżnicowanie koncepcyjne szkół alternatywnych: wybrane egzemplifikacje. Alternatywne formy edukacji (unschooling, edukacja domowa)
- Ukryty program szkoły- identyfikacja przejawów, interpretacja, funkcje
- Ocena jakości pracy placówki światowej (szkoły) z wykorzystaniem EWD. Wymierne i niewymierne efekty edukacyjne. EWD jako wskaźnik ewaluacyjny w analizach edukacyjnych.
- Specjalne potrzeby edukacyjne, integracja, inkluzja – ustalenia definicyjne, charakterystyka praktyki szkolnej
- Charakterystyka uczniów z SPE , ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi
- Międzynarodowe porównania systemów edukacji (potencjał i ograniczenia). Diagnoza osiągnięć systemu oświatowego na podstawie wyników badań OECD/PISA (przypadek Polski)

Nazwa zajęć: Podstawy psychologii dla nauczycieli C cz.1

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie poznawcze i pozapoznawcze uwarunkowania procesu uczenia się
- Zna i rozumie rolę motywacji, emocji i procesów wolicjonalne w procesie uczenia się.
- Potrafi rozpoznawać różnice indywidualne w procesie uczenia się u siebie i uczniów
- Potrafi rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się
- Potrafi identyfikować potrzeby uczniów w rozwoju uzdolnień i zainteresowań, tworzyć sytuacje motywujących do nauki uczniów szkół podstawowych
- Jest gotów do inspirowania i angażowania uczniów do samodzielnego, odpowiedzialnego i zaangażowanego uczenia się (zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie)

Treści programowe dla zajęć:

- Modele uczenia się, koncepcje klasyczne i współczesne. Metody i techniki uczenia się: strategie poznawcze i metapoznawcze
- Metody i techniki uczenia się: psychologia różnic indywidualnych - różnice indywidualne w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego, stylu uczenia się. Trudności w uczeniu się, przyczyny i strategie pracy z nimi.
- Metody i techniki identyfikacji oraz wspomaganie rozwoju uzdolnień i zainteresowań: rozpoznawanie zasobów i ograniczeń, poszerzanie autonomii i samodzielności; samoregulacja w procesie uczenia się.

- Motywacja, emocje i procesy wolicjonalne w procesie uczenia się.

Nazwa zajęć: Podstawy psychologii dla nauczycieli W cz. 1 A (rok ak. 2019/2020)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie podstawowe pojęcia w psychologii służące wyjaśnianiu przebiegu procesów intelektualnych, emocjonalno-wolicjonalnych, komunikacyjnych, uczenia się, cele, zadania i metody psychologii oraz możliwości wykorzystania psychologii w szkole
- Zna i rozumie normy rozwojowe dotyczące aspektu fizycznego (wzrost, motoryka, seksualność), psychicznego (poznanie, emocje, wola), społecznego (moralność), uwarunkowania różnic indywidualnych w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego, zaburzenia prawidłowego rozwoju (dysharmonie, zaburzenia zachowania, stany psychiczne) charakterystyczne dla poszczególnych okresów w rozwoju: dzieciństwie, adolescencji i wczesnej dorosłości
- Potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania, analizować i interpretować sytuacje i zdarzenia w praktyce szkolnej w oparciu o wiedzę psychologiczną,
- Potrafi obserwować procesy rozwojowe uczniów
- Jest gotowy do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych, krytycznego myślenia o funkcjonowaniu człowieka w sytuacji szkolnej
- Jest gotowy do autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym oraz refleksji na temat roli nauczyciela w procesie nauczania i wychowania uczniów

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia psychologii. Cele i zadania psychologii, możliwości wykorzystania psychologii w szkole. Myślenie krytyczne w pracy nauczyciela.
- Struktura i funkcje podstawowych procesów psychicznych. Procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowa i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, uwaga, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania
- Psychologiczne koncepcje człowieka a interpretacja zachowań ucznia i sytuacji w szkole. Kontekst psychologiczny projektowania procesów edukacyjnych. Psychologiczne podstawy pracy nauczyciela
- Teorie integralnego rozwoju ucznia. Biologiczne i społeczne czynniki rozwoju. Rozwój wybranych funkcji psychicznych. Rozwój a wychowanie.
- Rozwój psychiczny człowieka w cyklu życia oraz zadania rozwojowe stojące przed uczniem i nauczycielem w kolejnych okresach rozwojowych.
- Zachowania społeczne i ich uwarunkowania a interpretacja funkcjonowania podmiotów w sytuacji szkolnej.

Nazwa zajęć: Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie oświaty I

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie pojęcie specjalne potrzeby edukacyjne
- Potrafi scharakteryzować wybrane rodzaje SPE
- Potrafi omówić funkcjonowanie szkolne uczniów z SPE
- Rozumie potrzebę doboru odpowiednich metod pracy do specjalnych potrzeb uczniów
- Zna i rozumie pojęcie diagnozy funkcjonalnej
- Potrafi omówić wyzwania związane z funkcjonowaniem ucznia z SPE w grupie rówieśniczej

Treści programowe dla zajęć:

- Specjalne potrzeby edukacyjne – ustalenia definicyjne, rodzaje specjalnych potrzeb
- Charakterystyka uczniów z SPE, ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi: zaburzenia ze spektrum autyzmu
- Charakterystyka uczniów z SPE, ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi: ADHD
- Charakterystyka uczniów z SPE, ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi: niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim
- Charakterystyka uczniów z SPE, ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi: specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia itp.)
- Charakterystyka uczniów z SPE, ich funkcjonowanie w szkole i metody pracy z nimi: uczeń zdolny
- Diagnoza funkcjonalna w praktyce szkolnej
- Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych w grupie rówieśniczej